Hlásnik

Spravodaj Mestského úradu Šaštín-Stráže

Ročník VIII. číslo 3 september 2007

Sedembolestná

Ty Borovica ranená,
vrastená do bolesti
a zasiahnutá priamo do stredu
ako keď kameň vhodíš do jazera,
až k brehom bez pobreží.
V rádiu tvojho utrpenia
sedmorá bolesť leží.
To sú tie letokruhy tvojho rastenia,
tie roky tvojho zrenia,
ó, Borovica, vrastená
do svojho mena.

Ty, Borovica spanilá,
do nášho Záhoria tak vrastená,
vrastená do zlatých pieskov
jak smaragd do zlatého prsteňa.
Ty, Borovica spanilá,
sedmorým mečom si nás chránila.

Ty, Borovica víťazná,
vrastená do nášho Záhoria
jak maják medzi útesy,
ó, more, aké kruté si.
Tam tvoje svetlá zahoria.
Ty hviezda ranná,
vyzváňajúca Anjel Pána.
Polárka jagavá,
čo nám smer udáva.
Ty hviezda morská
a mladohorská
sedembolestne božská.

Zo zbierky Štefana Sandtnera:
„Tie Šaštínske zvony“ vybral **J.Fríbort**

Príhovor primátora

Vážení spoluobčania,
Dovoľte mi, aby som vás oboznámil s plnením volebného programu a rozvojového programu mesta za obdobie ôsmych mesiacov tohto roka. Rozvojový program by mal z väčšej časti sledovať ciele, respektíve priority volebného programu po dobu štyroch rokov. Volebný program by mal byť súčasťou plánu hospodárskeho a sociálneho programu celého mesta. Rozvojový program mesta pre rok 2007 bol stanovený vo finančnej hodnote 6.115.000,-Sk. Bola vypracovaná projektová dokumentácia prístavby budovy pre Centrum voľného času, zároveň bola medzi mestom a Xellou Slovensko uzatvorená darovacia zmluva o poskytnutí stavebného materiálu pre výstavbu CVČ.
Projektovú dokumentáciu kanalizácie mesta dodávateľ spracováva a mal by ju dodať podľa zmluvy v mesiaci september až október 2007. Po dodaní PD bude vydané stavebné povolenie k realizácii uvedeného diela. Mesto za týmto účelom oficiálne založilo Združenie obcí - Mikroregión Šaštínsko. Členmi združenia sú: Mesto Šaštín-Stráže, Obec Čáry, Smolinské, Kuklov, Borský Mikuláš a Lakšárska Nová Ves. Združenie bolo založené za tým účelom, aby bolo naplnené rozhodnutie vlády SR o poskytnutí finančných prostriedkov z EF pre dobudovanie podzemnej infraštruktúry vodovodných rozvodov a kanalizačných sietí, vrátane ČOV. Výškopis a polohopis pre pre potrebu projektovej kanalizácie sa priebežne vykonáva dľa požiadavky dodávateľa PD.
V mesiaci jún 2007 bola dokončená gravitačná kanalizácia o celkovej dĺžke hlavnej stoky 824 m, 21 ks kanalizačných šachiet a prípojkových častí v dĺžke 764 m. Kanalizačné prípojky boli vybudované ku každému rodinnému domu na ul. Zápotočná. V mesiaci september bude vykonaná kolaudácia uvedeného diela a zároveň bude zmluvne odovzdané k prevádzkovaniu BVS, a.s. Po získaní ďalších finančných prostriedkov bude položený asfaltový koberec na ostávajúcu časť mestskej komunikácie na ul. Zápotočná.
V mesiaci jún mesto dokončilo amfiteáter v rekreačnej oblasti Gazárka, v časti kemp. V roku 2008 bude dobudovaná premietacia miestnosť pre premietacie prístroje a ozvučovacie zariadenie. Premietacie prístroje a ostatnú aparatúru sme zakúpili od mestského úradu v Záhorskej Bystrici v mesiaci jún 2007.
Bola vypracovaná projektová dokumentácia 6 bytových jednotiek. Jej výstavba sa uskutoční na ulici M. Nešpora vedľa prevádzkového pavilónu Materskej škôlky v k.ú. Šaštín. Tohto času pracujeme na vydaní územného a stavebného rozhodnutia pre uvedenú 6 b.j. Následne sa uskutoční výberové konanie na dodávateľa uvedenej stavby. V r. 2008 zahájime výstavbu tejto 6 b.j.
Mesto v tomto roku začalo s montážou kamerového systému. Monitorovací systém je umiestený v priestoroch kultúrneho domu Šaštín a samotné kamery sú zatiaľ namontované pred Bazilikou a na objekte potravín HEJS. Sledovanie kamier v priestoroch kultúrneho domu vykonávajú dvaja pracovníci, ktorí sú držiteľmi preukazu ZŤP. Finančné prostriedky na mzdy týchto pracovníkov sme zabezpečili prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Senici. V montáži tohto kamerového systému budeme pokračovať i na budúci rok. Ďalšie kamery chceme umiestniť na obchodný dom Jednota, kde by táto kamera monitorovala celé Námestie slobody, tržnicu, Slovenskú sporiteľňu, VÚB atď. Ďalšie kamery chceme umiestniť na Šaštínskom i Strážskom cintoríne.
Mesto dalo zrekonštruovať strechu na budove potravín HEJS. V mesiaci máj a jún boli vykonané opravy výtlkov na mestských komunikáciách. Zahájili sme výrobu zámkovej dlažby a betónových kociek 50x50x8 cm. Túto výrobu vykonávajú pracovníci mesta. Doposiaľ bola položená zámková dlažba na chodníkoch v časti mesta Stráže ul. Hviezdoslavova, v časti mesta Šaštín chodník v kinovej uličke, chodník na ul. Hollého a chodník na ul. Štúrova v množstve 1.940 m2 . Na budúci rok budeme pokračovať vo výrobe a kladení zámockej dlažby na chodníkoch v hlavných častiach mesta, ako sú ulice M.R.Štefánika, Hviezdoslavova, Štúrova, Hollého, Nádražná, Kláštorné námestie a ul. Do Gazárky.
Dali sme vymeniť veľké okná na kultúrnom dome v Šaštíne za plastové. Cez tieto letné prázdniny sme dali vymaľovať vnútorné priestory na prvom poschodí v budove MŠ Šaštín a tiež i vnútorné priestory MŠ v Strážach. V základnej umeleckej škole v učebných triedach sme previedli maliarske a natieračské práce, vrátane položenia PVC. Získali sme finančné prostriedky z MVaRR SR v hodnote 762.850,-Sk na spracovanie Urbanisticko - architektonickej štúdie v centrálnej mestskej zóne mesta Šaštín-Stráže. Táto štúdia sa toho času spracováva, po jej dodaní požiadame MVaRR SR o finančné prostriedky na realizáciu uvedeného diela. Mesto požiadalo MŠ SR a Krajský školský úrad o finančné prostriedky na rekonštrukčné práce Základnej školy 1.-9. ročník v časti Šaštín, v celkovej hodnote 9.897.000.-Sk. Predpokladáme, že ešte v tomto roku bude mestu poskytnutá prvá finančná čiastka na výmenu okien za plastové v uvedenej ZŠ.
Bola vypracovaná projektová dokumentácia pre vykonanie územného rozhodnutia na Dom ošetrovateľskej starostlivosti pre 25 až 60 ľudí v časti mesta Stráže, v budove bývalej ZŠ1.-4. ročník na ul. M.R.Štefánika. Pripravuje sa projektová dokumentácia na ďalší tenisový kurt, ktorý by sa realizoval v r. 2008 v RO Gazárka v časti kemp.
Mesto by chcelo do konca tohto roku odkúpiť celý areál bývalých prevádzkových priestorov ZSVaK od terajšieho vlastníka - Bratislavských vodární a kanalizácií. V prípade, že sa tento zámer podarí zrealizovať, v týchto priestoroch by mali sídlo technické služby mesta, bola by tam premiestnená výroba zámkovej dlažby a zvažujeme i premiestnenie Rýchlej zdravotnej pomoci. Dali sme spracovať projektovú dokumentáciu na krytú tržnicu na Námestí slobody. V mesiaci august 2007 sme požiadali MV SR, odbor správy nehnuteľného majetku o bezodplatný prevod celého areálu skladov MV SR, ktoré by svoju činnosť na území nášho mesta mali ukončiť 31.12.2007. O tom, či tento areál bude daný do majetku mesta vás budeme, vážení občania, informovať. Do roku 2010 by malo byť na území extravilánu časti mesta Stráže a bývalého majera Hošek vybudovaná sústava veterných elektrární, ktorá by sa rozprestierala i na extravilánoch okolitých obcí Štefanov, Petrová Ves, Letničie a Unín. Túto výstavbu bude realizovať firma VENTUREAL Slovakia s.r.o.. Taktiež do roku 2010 by chcela firma Abraxas vybudovať v extraviláne mesta Šaštín-Stráže a extraviláne obce Smolinské, v priestoroch bývalého majera Hošek golfové ihriská s kompletným rekreačným a ubytovacím zariadením.
Začal sa nový školský rok. Pre niektorých žiakov bude tento rok rokom posledným a ukončia základnú školu. Pre 65 prváčikov, ktorí začali v tomto školskom roku navštevovať prvý ročník ZŠ, nastávajú nové povinnosti. Budú sa učiť písať, čítať, počítať a postupne nadobúdať vedomosti pre svoj ďalší život. Preto mi dovoľte, aby som všetkým zaželal, aby sa im v škole darilo, aby vo svojich učiteľoch našli nielen pedagógov, ale i priateľov a v neposlednom rade, aby z ich učebných výsledkov mali predovšetkým radosť rodičia. Vám, vážení spoluobčania, želám predovšetkým veľa zdravia a optimizmu v ďalších rokoch.

Ján Hladký, primátor mesta

Ministerka Tomanová u nás

Naše mesto Šaštín-Stráže navštívila v piatok 17. 8. 2007 ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny pani Viera Tomanová. Primátor mesta pán Ján Hladký ministerku i pozvaných hostí - pána Juraja Horvátha, poslanca NR SR a predsedu SMERU v Senici a pána Vladimíra Kocourka, viceprezidenta fondu národného majetku a pani Martu Karkošiakovú, riaditeľku DD Mokrý Háj - privítal v domove dôchodcov. Za všetkých klientov a zamestnancov zariadenia prítomných hostí privítala pani Dagmar Šmidová - riaditeľka DD Šaštín-Stráže.

Pani ministerka sa prišla pozrieť, ako sa darí ľuďom, zoznámiť sa s ich problémami, pretože zariadenia sociálnych služieb sú jej srdcovou záležitosťou. Podľa jej slov však chcela tiež povedať ľuďom o sociálnej politike, aká v skutočnosti za súčasnej vlády je, k čomu smeruje a čo chce vláda docieliť. A to z toho dôvodu, že skutočnosti média neinformujú objektívne a nehovoria pravdu.

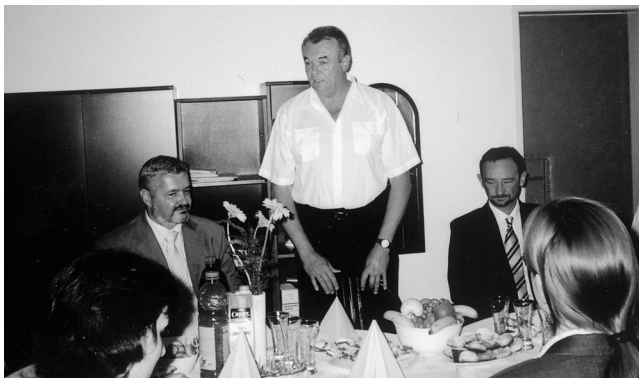

Primátor mesta ministerke predstavil svoje v súčasnosti pripravované projekty, týkajúce sa sociálne slabších vrstiev obyvateľstva a rozšírenia zariadení poskytujúcich sociálne služby v meste. Nakoľko prvý z predstavovaných projektov by bol pilotným v rámci Slovenskej republiky, ministerka mu bola naklonená a sľúbila pomoc systémovým riešením zo štrukturálnych fondov. Čo sa týka rozšírenia terajšieho zariadenia poskytujúceho sociálne služby, sľúbila i toto riešiť formou štrukturálnych fondov, kde v rámci operačného systému regionálneho rozvoja je naplánované i opatrenie týkajúce sa rozvoja zariadení sociálnych služieb.
Na záver svojej návštevy si všetci prítomní hostia prezreli domov dôchodcov a po ukončení diskusie s klientmi a zamestnancami zariadenia pani ministerka poďakovala všetkým za nekonečne ťažkú a fyzicky náročnú prácu a s prianím pevného zdravia všetkým prítomným ukončila svoju návštevu v našom meste.

Ing. Radovan Prstek,
prednosta MsÚ

Leto, leto nádherné...

Leto nádherné, leto plné cestovania, kúpania. Pre gazdinky leto plné zavárania, kochaniam sa v tom, koľko druhov ovocia či zeleniny už máme na polici v komore.
Spracovanie plodov záhrad je i moja záľuba. Začína sa to hráškom, potom čerešne, marhule, ríbezle, egreš, atď... Všetko, ako nám to záhrada ponúka. Tak to ide rok čo rok a keďže tých rokov mám už dosť, práve pri týchto prácach sa mi v mysli vynárajú postavy ľudí, ktorí už dávno nie sú medzi nami. Navždy mi zostali v pamäti pre výroky, ktoré pri tej - ktorej práci povedali. Keď napríklad zberám a zavárám hrach, už roky mi chodí na „pomyslenú“ návštevu pani Mária Jarábková, rod. Treindlová. So susedkami sme si rozprávali, ako ktorá zavára hrach. Pani Jarábková tiež a práve jej veta mi navždy zostala v pamäti: „Tuplujete dzífčence, tuplujete? Já tuplujem triktát.“ No, povedzte, mladé gazdinky, vedeli by ste, čo znamená „tuplovat trikrát?“ Samozrejme, každá stará gazdiná vie, že hrach sa musí sterilizovať opakovane - dva aj trikrát, inak rád začne kysnúť a kaziť sa.
Pri zaváraní paradajok na pretlak mi pravidelne prichádza na myseľ návšteva pani Reginu Stanickej - susedky z knižnice, ktorá mi radila ako prepasírovať paradajky. „Nekeré ženy nevjedzá, jak sa rozvárajú rajščáky. Mosá sa dobre rozvarit a dotád pres korýtko pasírovat, dokát neostane enem tenká šupečka.“ A opakovala: „enem tenká šupečka. Tenká šupečka.“ - A tak mi počas leta prichádzajú na posedenia gazdinky - osoby už dávno mŕtve. Každej venujem „Otčenáš“ a snažím sa robiť podľa ich rád. A tak mi tá práca ubieha ako to leto. No leto nie je naplnené len prácou. Leto je i čas výletov, cyklistiky, plávania, pútí. Tohoto všetkého sme sa zúčastnili vďaka Jednote dôchodcov a ZŤP, ktorí tieto akcie organizujú. Veľkou osobnosťou v JD je pani Rozália Slováková a v ZŤP panie Štefka Macháčková a Lujzinka Kuniková, ktorým patrí za čas, venovaný tejto činnosti, od nás ostatných srdečné poďakovanie. Nezabudnuteľný bol zájazd, ktorý organizoval ZŤP na Krásnu Hôrku, Betliar a Dobšinskú ľadovú jaskyňu. Bol to výlet plný nálady a humoru od začiatku až do konca. Každý si tu prišiel na svoje. Na svoje si prišla i Terka Augustínová, ktorá sa snažila preniesť Betliar, Krásnu Hôrku i Dobšinú do Šaštína. Chválabohu akcia sa podarila, nikto nás nechytil a tak, keď už nebudeme vládať chodiť na výlety, stačí zájsť k Terke do záhrady na exkurziu a nájdete tam kamene z celého Slovenska. Nikdy v živote by som nepovedala, že zdolám namáhavý výstup stále vyššie a vyššie k Dobšinskej ľadovej jaskyni. S nadľudskou námahou som sa k vstupu vyštverala. A v jaskyni potom ešte 560 schodov. S mojimi boľavými nohami a bez bicykla. Bola som tak vyčerpaná, že som si myslela, že dolu to už nezvládnem a že ma tam, v tom ľade, musia pochovať. No, s Božou pomocou som tu a píšem tento článoček.
O pár týždňov sme už lesom bicyklovali na Tomky. Pri kaplnke Panny Márie sme mali zastávku, pomodlili sme sa, posedeli na lavičkách a išli ďalej. Ozaj, lavičky. Viete, kto ich zhotovil? Manžel pani Olinky Slivkovej, teraz Margolovej, Paľko. Patrí mu za to vďaka. Bicyklovali sme ďalej, zastavili sme sa pri hájenke, kde sme objavili krásne obnovenú studničku, z ktorej vodičkou sme sa občerstvili. Neskôr som sa dozvedela, že studničke dal nový kabát pán Peter Kostelný so synom Martinom. I vám patrí vďaka! Posilnení chutnou vodičkou sme sa priblížili k Tomkom, kde sme poobdivovali peknú dedinku, posedeli sme si pri Jazere lásky, občerstvili sme sa na dvore príjemnej reštaurácie „U Tonky“ a pobrali sme sa tou istou lesnou cestou k domovu.

(pokračovanie na str. 4)

Leto, leto nádherné...

(dokončenie zo str.3)

Bol to taktiež pekný zážitok a myslím, že osožný, pretože trocha pohybu a čerstvého vzduchu je len na úžitok, lepšie sa spí.
Do letných aktivít ešte treba spomenúť zájazdy za kúpaním do Veľkého Medera, do Podhájskej a do Dunajskej Stredy. Teplá, liečivá vodička dobre urobila našim kostiam a stuhnutým svalom a blahodárne pôsobila na pokožku.
Nuž a za všetky tieto „dobrá" sme sa išli poďakovať Matičke Tálenskej. Bála som sa, že sa nenaplní ani jeden autobus, že starí ctitelia Matky Tálenskej už vymreli, alebo sú nevládni, že ľudia už nepotrebujú ani prosiť, ani ďakovať. Ale predsa sa len nazbieral plný autobus a spolu s naším duchovným otcom Mariánom Maťaťom sme ráno 19. augusta vyrazili do Marianky. Vďaka p. kaplánovi sme strávili krásny deň, vytvorili sme duchovné spoločenstvo, vykonali sme si všetky pobožnosti spoločne a dôstojne. Krásna a dojemná bola pobožnosť krížovej cesty. Keďže boli medzi nami i starí, či chorí, ktorí by nezvládli strmosť hory, títo zostali dolu pri lurdskej kaplnke. Sme vďační p. kaplánovi za vynaliezavosť, že vypožičal ozvučenie, a tak naše modlitby a spev bolo počuť po celom údolí a v modlitbe sme boli všetci zajedno - tí hore na kalvárii i tí dolu pri kaplnke. Modlili sme sa za našich rodičov, za naše rodiny, deti, vnukov, za spevákov, ktorí vodievali procesie v minulosti. V súkromných modlitbách sme prosili o pokoj v rodinách, o zdravie pre chorých príbuzných či priateľov. Ďakovali sme za dobrodenia, ktorých sa nám dostáva. Svojím spevom nás viedla Betka Melišová, ktorej tiež patrí poďakovanie. S piesňou „Tie šaštínske zvony" sme za hlaholu zvonov baziliky prichádzali domov - k našej Matke Sedembolestnej.

Elena Ovečková

Chráňme si životné prostredie

Každoročne si môžeme v regionálnej tlači prečítať o tom, ako spoločnosť Holcim z Rohožníka rozdáva peniaze na projekty zamerané na rozvoj regiónu Záhorie. O Cenu Holcim sa môžu uchádzať mimovládne organizácie, verejné inštitúcie, školy, skupiny občanov i jednotlivci. Musia však pôsobiť v obciach Kuchyňa, Sološnica, Rohožník a v meste Malacky. Šaštín-Stráže sem teda nepatrí.
Avšak aj školám pôsobiacim v našom meste záleží na ochrane životného prostredia. S deťmi robia pedagógovia v tejto oblasti niekoľko akcií ročne a určite by pri nich radi uvítali i finančnú podporu ďalších činiteľov.
Vyzývam teda v mene všetkých pedagógov z nášho mesta (MŠ, ZŠ, ŠZŠ, ZUŠ i gymnázia) všetky firmy, organizácie, podniky, podnikateľov a živnostníkov, aby pomohli školám v oblasti výchovy k ochrane životného prostredia.
Spoločnosť Holcim rozdala na vybrané projekty v roku 2007 milión korún.
Pomôžte spolu s deťmi zachrániť prírodu okolo nás! Príkladom nech nám je spoločnosť Holcim, ktorá si uvedomuje skutočnosť, že je veľkým znečisťovateľom životného prostredia. Toto sa snaží kompenzovať práve finančnou podporou pri výchove mladej generácie, ktorej okolitá príroda nie je ľahostajná.
Vopred ďakujem za každý prejav súhlasu a podpory v tomto smere v mene všetkých hore spomínaných škôl v meste Šaštín-Stráže.

Mgr. Ľudmila Machová,
učiteľka Špeciálnej ZŠ

Stretnutie

Keby nebolo spomienok,
človek by ani nevedel,
že bol raz šťastný. - J.W.Goethe

A tie krásne spomienky nás, bývalých žiakov ZŠ, priviedli 9. júna 2007 opäť do školských lavíc.
Čas je neúprosný, nedá sa spomaliť a už vôbec nie zastaviť. Každému rovnakou mierou pridáva rôčik za rokom a tie roky sa pomaly vrývajú do našich tvárí, zahrávajú sa s našim osudom. Len veľmi ťažko si pripúšťame, že ich ubehlo už štyridsať odvtedy, čo sme naposledy zavreli za sebou bránu školy. Za nami ostali prvé lásky i sklamania, ale i naši učitelia. Možno nám chceli ešte pripomenúť, aby sme neplakali, keď sa na ceste životom niekedy potkneme, pretože to je len znak toho, že kráčame.

A my sme kráčali vždy ďalej a ďalej. Mnohí tú dlhú cestu nezvládli, ich život sa skončil. Ale všetci žijú v našich spomienkach - nielen naši spolužiaci, ale i naši učitelia.
Čas sa naozaj nezastavil. Poznačil naše tváre i mnohé životy. My sme sa však aspoň na malú chvíľku vrátili do rokov detstva. Boli sme šťastní a spolu s našimi milými učiteľmi - pani Mgr. Gitkou Černochovou, Karolom Pribišom, Kamilou Horňákovou, Júliou Suchánkovou a Mgr. Vilmou Holasovou sme si šťastie spomienok i krásnu prítomnosť po dúškoch vychutnávali.
Za všetkých bývalých spolužiakov chceme touto cestou poďakovať hlavne pánu Milanovi Komorníkovi, Zitke Gašparíkovej, Vladovi Ďurišovi a Jane Kormanovej, ktorí stretnutie po štyridsiatich rokoch zorganizovali. - Ďakujeme.

Mgr. Jana Kormanová

Nové peróny na žel. stanici

Len pred pár rokmi sme obdivovali zrekonštruovanú budovu železničnej stanice Šaštín-Stráže. V druhej etape sa mali vybudovať nové peróny. Vtedy už neboli na to peniaze. Železnice SR túto druhú etapu previedli až tento rok a 7. septembra 2007 bola kolaudácia nových perónov.
Nové nástupištia sú vybudované pri druhej a tretej koľaji. Nástupište pri prvej koľaji meria 150 metrov a pri tretej koľaji až 250 metrov. Sú betónové a vyložené zámkovou dlažbou. Sú dosť vysoké, takže do vlaku a z vlaku sa dá pohodlne nastúpiť alebo vystúpiť. Pri druhej koľaji nástupište začína pri dopravnej kancelárii a pokračuje smerom na Senicu. Pri tretej koľaji je rovnako dlhé smerom na Kúty aj na Senicu. Nevýhodou trocha je, že keď vystúpite ďalej od staničnej budovy, musíte sa vrátiť k priechodom, ktoré sú pri východe zo stanice. Prechádzať cez susedné koľaje je nebezpečné, lebo nástupištia sú dosť vysoké. Pri opatrnosti a dodržania bezpečnosti budeme iste dlhé roky spokojní s urobenou rekonštrukciou nástupíšť na našej železničnej stanici. **JF**

Poďakovanie a vítanie duchovných otcov

Ako ste už iste, naši farníci zo Šaštína-Stráží, zaznamenali, k 1. 8. 2007 ukončil svoju duchovnú službu **don Ján ZAUŠKA** vo funkcii direktora saleziánskeho domu. Za jeho obetavú a čestne vykonávanú zverenú funkciu počas piatich rokov a tiež za jeho duchovnú výpomoc pre naše farské spoločenstvo mu zo srdca ďakujeme. Tiež mu patrí naša vďaka za to, že obetoval svoj čas pre naše modlitbové spoločenstvo každú prvú nedeľu v mesiaci, že viedol mariánske Združenie Márie Pomocnice a bol ochotný poskytovať i duchovné obnovy pre rodiny.

Pre jeho nové pôsobisko v Námestove mu chceme svojimi modlitbami vyprosiť hojné Božie požehnanie, potrebné dary Ducha Svätého a pomoc i ochranu Nebeskej Matky.

Zároveň sme v ten deň privítali jeho nástupcu **dona Mariana VALÁBKA** a popriali mu, aby sa mu s pomocou Božou a Panny Márie darilo v snahe o plynulý chod saleziánskeho domu a tiež o účinnú spoluprácu s tunajším farským úradom a aby sa tak vzájomne vytvárala dobrá atmosféra v celej našej farskej rodine. V snahe oboznámiť našu verejnosť s touto novou osobnosťou duchovného života, poprosili sme ho o odpovede na nasledovné otázky:

Odkiaľ pochádzate?

Narodil som sa pred 57.rokmi. Moji rodičia žili spolu - bez troch mesiacov - 60 rokov. Otec zomrel ako 88-ročný a mama 78-ročná. Mám ešte dve sestry a jedného brata, žijú na západnom Slovensku. Jedna sestra zomrela ešte ako dieťatko a ďalšia vtedy, keď zomieral Ján Pavol II. Poslanie saleziána ma fascinovalo od malička. O inej ceste som ani nesníval. Ako viete či neviete, pochádzam z Hodov (teraz časť Galanty, býva tam diecézne stretnutie mládeže) a u nás boli až do 50-teho roku saleziáni. Keď ich odvážali, viem, že ľudia sa búrili. Nič to nepomohlo. A tak ľudia začali skrývať veci z ústavu. Aj mama a otec boli pri tom. A keďže mama ma nosila v tom čase pod srdcom a istotne o mne už vedela, tak v takej atmosfére, aká bola pri skrývaní saleziánskych vecí, vtedy ma zasvätila Panne Márii. Ale túto skutočnosť mi povedala, až keď som mal pätnásť. A tak sa formovalo postupne moje povolanie. Základnú školu som skončil v Galante. Potom elektro priemyslovka v Bratislave. Po nej túžba ísť študovať archívnictvo (ale nie kvôli archívnictvu, hoci dejiny ma vždy zaujímali) či skôr nejaké humanitné vedy, ktoré by mi pomohli ku kňazstvu, lebo do seminára som nemal zámer ísť - chcel som byť jednoznačne saleziánsky kňaz... Ale pre „normalizačné roky“... sa to neuskutočnilo. Nakoniec som išiel na vojnu.

Kde a v akých funkciách ste doteraz pracovali?

Na vojne padlo definitívne rozhodnutie byť saleziánom. A tak po vojne som nastúpil do zamestnania a súčasne som tajne začal štúdium teológie so všetkým čo k tomu patrí. Nastúpil som do BEZ-ky v Bratislave ako konštruktér. Potom 11 rokov ako projektant elektro v Topoľčanoch, popri tom štúdium filozófie a teológie v tajnom saleziánskom študentáte. V roku 1982 som bol vysvätený na kňaza v Berlíne. Od 1984 do 1990 som robil technologický dozor na rozličných ekologických a vodárenských stavbách vo Vodárňach v Žiline. Ako saleziánsky klerik a neskôr kňaz, som pôsobil 11 rokov v Topoľčanoch. Tu som mal - okrem štúdií - rôzne stretnutia s mladými a zároveň som bol organistom v jednej blízkej farnosti. Po príchode do Žiliny som sa chvíľu orientoval a potom vzniklo niekoľko skupín mladých, s ktorými som mal pravidelné stretnutia. Zároveň som chodil na víkendový apoštolát do Brezian pri Prievidzi, kde pôsobil don Brunclík. Okrem toho som pôsobil ako vikár vo formačnej komunite Západ. Stretávali sme sa s bratmi na rôznych miestach od Senice po Topoľčany a od Žiliny až po Komárno. V r. 1987 som dostal na starosť aj stretnutia s ašpirantami a v 1988 som prešiel do komunity, v ktorej bola záverečná formácia teológov. Do verejnej pastorácie som sa dostal na Vianoce 1989, keď som bol vypomáhať donu Malženickému a následne vtedajší inšpektor don Kaiser mi oznámil, že by chcel, aby som nastúpil od 1. marca namiesto neho za farára do Dolnej Súče, lebo on musí ísť na Generálnu kapitulu do Ríma. A tak som tu ako farár pôsobil do r. 1992. Potom ma predstavení poslali za farára do Dubnice. Tam som v r. 1993 po Veľkej noci vážne ochorel, museli ma vziať do nemocnice, tam som dostal aj sviatosť pomazania chorých. Práve v tom čase nastúpil do funkcie provinciála don Ernest Macák a ten mi ešte v nemocnici povedal, že pôjdem do Žiliny za direktora. V tejto komunite sa v tom čase rozbiehala učňovka, podobne sa rozbiehal saleziánsky filozoficko-pedagogicky študentát aj oratórium. No a po šiestich rokoch som išiel ďalej a od r. 1999 až do r. 2007 som pôsobil ako farár na Miletičke. Okrem toho prednášam liturgiku na CMBF UK Bratislava, spolupracujem s „Manželskými stretnutiami“, kde slúžim rodinám (ale o tom môžeme hovoriť niekedy inokedy), občas ešte nejaká duchovná obnova pre animátorov či duchovné cvičenia cez leto pre rôzne skupiny mladých a i starších, ba aj najstarších...

Aké plány na zlepšenie chodu saleziánskeho domu so sebou prinášate?

Stále v mojom živote platí to, čím ma inšpiroval don Bosco - „Všetko čo robíte, robte pre mladých“. V zmysle programu Jána Pavla II. z jeho prvej encykliky Redemtor hominis, kde ma pozval podieľať sa na reštaurovaní Božieho obrazu človeka. V službe rodine podľa toho, čo mi ako diakonovi naznačil môj svätiteľ kardinál Meisner, keď mi dával na pamiatku relief Svätej Rodiny: Byť staviteľom mostov medzi Bohom a človekom vtedy, keď mi pri kňazskej vysviacke odovzdával na pamiatku kríž. A tak sa odvtedy snažím o naplňovanie tohoto programu.

Prichádzam do služby direktora, aby som spolu s bratmi saleziánmi, ale aj s ostatnými bratmi a sestrami tu v Šaštíne, hľadal a odkrýval ďalšie smerovanie saleziánov v službe v tomto pútnickom mieste, podobne v Gymnáziu sv. Jána Bosca a v ďalších aktivitách a službách...

Na konkrétne veci sa ma však môžete opýtať po roku, lebo dovtedy musia „padnúť“ niektoré nové rozhodnutia. Preto prosím o modlitbovú, osobnú a možno aj materiálnu pomoc...

Taktiež sme privítali medzi nami spolubrata saleziánskej spoločnosti **Jána IVANČÁKA**, ktorý prišiel vykonávať asistenciu v tunajšom Gymnáziu Jána Bosca a už aj s radosťou vypomáhal v našej farnosti pri zdarnom priebehu dvojtýždňového prímestského tábora. Patrí mu za to naša vďaka.

K 31. augustu 2007 tiež končí svoju dlhoročnú funkciu ekonóma salez. domu **don Stanislav SOMORA** a odchádza na prípravu misionárskej činnosti. Aj jemu ďakujeme za výpomoc v duchovnej správe našej farnosti. Na jeho funkciu bol menovaný **don Jozef KOMLOŠ**, ktorého tiež srdečne vítame a prajeme mu, aby sa mu úspešne darilo.

Všetkých odovzdávame pod ochranu Panny Márie Sedembolestnej a svätého Jána Bosca.

M.Tumová

Keď slnko žiari...

Mesiac jún býva tým očakávaným mesiacom v roku, v ktorom pôsobením teplých slnečných lúčov, sa naša príroda a v nej rozmanité druhy rastlín v našich záhradách, záhonoch a balkónoch rozžiari očarujúcimi farbami kvetov.

Slnko je teda príčinou tej mnohorakej krásy okolo nás. Sme za to vďační nášmu Bohu, že vo svojej dobrote pamätal na nás a učinil všetky tie divy pre krásu a potešenie svojich božích detí. Myslím si, že všetci máme hneď lepšiu náladu a cítime sa zdravšie, i keď nejaké zdravotné neduhy nás už trápia, keď nám svieti slniečko a zdraví nás svojimi uzdravujúcimi lúčmi.

Vtedy sa človeku žiada podeliť sa so svojou radosťou so svojimi drahými a známymi. A tak v jedno pekné slnečné poobedie zaviedla nás túžba potešiť sa s niekým, kto už nemôže celkom intenzívne zažívať tú krásu prírody okolo seba a tak sme navštívili tetu Marienku Schefferovú v domove dôchodcov. Tá bola s našou návštevou priam očarená a nesmierne vďačná Pánu Bohu, že sme si našli čas a prišli jej odovzdať radosť, ktorú v srdci cítime za nespočetné božie dary. Radosti nebolo konca a okrem iného sme sa dozvedeli, že o pár mesiacov, teda v septembri oslávi požehnaných 94 rokov spokojného života a že čas, ktorý jej Pán každý deň dáva, prežíva v spojení s Ním v modlitbách a rozhovoroch so svojimi spolubývajúcimi domova a tiež častých návštev. Ako hovorí, je veľmi spokojná so všetkými službami i celým zdravotným personálom, včetne pani riaditeľky a administratívy. Dozvedeli sme sa aj, že kedysi v mladých rokoch bola členkou Máriinho združenia Nepoškvrnenej Panny Márie o čom nám hneď predložila aj dôkaz - veľkú medailu, na ktorej je vyryté i jej meno. Je preto po celý jej život veľkou ctiteľkou Nebeskej Matky, ktorá ju sprevádza a ochraňuje. Povzbudení na duchu u nej sme sa veľmi dobre cítili a pre spomienku sme sa s ňou i vyfotili. Ochotná sestrička p. Vrablecová nás tiež odfotila s niektorými ďalšími ženičkami z domova, ktoré tvoria malé spoločenstvo v jednej miestnosti, kde sa denne modlievajú a vyprosujú si potrebné milosti pre seba, pre ich deti a vnúčatá, ako aj za kňazov a dobrodincov. Na chvíľu sme sa zastavili pozdraviť aj Aničku Fialovú, dobre známu a priateľku z mladosti, ktorá tiež neskrývala veľkú radosť z našej prítomnosti. S ďalšími sme sa potom na nádvorí, kde si v družnej debate odpočívali a vyhrievali na slniečku, alebo oddychovali v chládku. Ten deň zažiarilo teda slniečko i do domova, lebo sme sa navzájom tešili a odovzdávali si menšie, či väčšie skúsenosti z našich životov.

A keďže deň vzácnych narodenín tety Marienky sa už priblížil, prajeme jej zo srdca, aby sa tešila z každého dňa, ktorý jej ešte Pán dopraje na tomto svete, každej návšteve, ktorá je jej milá a tak pripravená na stretnutie so Stvoriteľom nech žije v nádeji na stretnutie s Ním.

Vďaka teta Marienka za srdečné privítanie, za veľmi príjemné chvíle strávené s Vami a tešíme sa niekedy na opätovnú návštevu.

Vďaka aj všetkým, ktorí svojou návštevou v Domove dôchodcov Šaštín-Stráže, prejavujú skutok lásky našim starkým a chorým spoluobčanom.

Tak teda zase niekedy - dovidenia.

M.T.

„Teta Marienka“,

tak sme jej všetci hovorili a tak jej hovoríme dodnes. Reč je pani Marienke Šefferovej, tichej, nenápadnej a skromnej žene. Tí, ktorí chodili do škôlky v budove dnešnej Špeciálnej základnej školy v Šaštíne, kde pracovala, si na ňu určite dobre pamätajú. Prikladám fotografiu, na ktorej si ju môžete z detstva pripomenúť. Určite si v tom momente neuvedomila, že aj ju fotograf zachytí na pamiatku pre ďalšie časy.

Veľa rokov bývala v Zápotočnej ulici, ale v tomto roku je to už 15 rokov, čo býva v miestnom domove dôchodcov. Stále taká istá, tichá, nenápadná, skromná žena, ktorá sa napriek mnohému stále teší zo života. Ako sme sa dozvedeli, práve teraz v septembri oslávi 94 rokov svojho života. Nehodnotí, nesťažuje sa, len modlitbami ďakuje Pánu Bohu za všetko čo jej dal a dáva. Nie sú to len modlitby vďaky za seba, ale i za jej rodinu, za tých, ktorí sa o ňu veľmi pekne v domove starajú a nezabúda ani na našu farnosť. Pripájame sa ku všetkým, ktorí jej prídu zablahoželať k jej narodeninám.

PS.: Po dlhšom čase som bola v domove dôchodcov a práve pri tete Marienke som si uvedomila, že ani ten deň narodenín nie je pre ňu nejako zvlášť významný, ale že je to ako každý iný deň prežitý v pokoji, ale práve preto, že čas tu uteká akosi pomalšie. Vďaka patrí všetkým, ktorí sa o obyvateľov DD starajú a azda taký malý apel na tých, ktorí majú aspoň niekedy čas ich navštíviť, aby tak urobili, prípadne na tých, ktorí sa venujú deťom a mládeži, aby do svojich plánov zahrňovali aj podujatia s návštevou starkých.

Dušan Dušek vo svojej knihe Pešo do neba, ktorá je o obyvateľoch i Zápotočnej ulice v Šaštíne, na ktorej bývala teta Marienka napísal jednu veľmi peknú myšlienku, ktorá sa hodí i na jednotlivcov domova dôchodcov s ich spomienkami, radosťami, plánmi a túžbami:

„V milosrdnom čase nikto nezomiera,
v milosrdnom čase idú hodinky raz dopredu a raz dozadu, ako si kto želá,
v milosrdnom čase sa aj o veľkom nose dá hovoriť ako o malom,
v milosrdnom čase všetci ž i j ú.“

S.S.

Poľnohospodárska usadlosť

V Šaštíne bola len jedna takáto usadlosť vzdialená od Námestia slobody asi 1,5 km. Vznikla tým, že tu bol vybudovaný vodný mlyn. Budovateľom mlyna, ktorý pre tento účel prehradil šaštínsky potok bol p. Pavel Zváč. Narodil sa v roku 1880. Uplynulo už od tej doby 127 rokov. Jeho manželka Mária rod. Stupavská sa tiež narodila v tom istom roku. Obaja však zomreli v mladom veku. Mária v 45. roku života a Pavel v 52 rokoch. Potom zanikol aj tento malý vodný mlyn. Ich dcéra Mária sa vydala za Antona Šturdíka a v blízkosti mlyna si postavili dom. Z viacerých detí zostali na „grunte“ dvaja najstarší súrodenci Katarína a Ferdinand. Starý pán Šturdík zomrel v úctyhodnom veku - 83 rokov. Títo dvaja spomínaní súrodenci ostali pracovať na rozsiahlom hospodárstve sami. Katarína mala na starosti domácnosť a tiež domáce zvieratá. Okrem toho aj prácu na poli. Ferdinand obhospodaroval pole. Mal na starosti dvoch volov a kravy. Katarína popritom dorábala dobré víno z planých trniek a zrelých červených šípok. Sedlačina bola v tej dobe veľká drina. Vstávali skoro ráno a končili za súmraku. Pracovali približne 16 hodín denne. Len v nedeľu išiel Ferdinand do kostola a po obede do hostinca na vínko. Celkovo títo dvaja poctivo zveľaďovali hospodárstvo a robili to s láskou k práci.

Nevýhodou bolo, že do obce na nákupy to mala „Kátina“, ako sme ju familiárne nazývali, ďaleko. To už potom robila veľký nákup. Mäso, múku, vajíčka nemusela kupovať, lebo v tomto boli samozásobitelia. V tomto prípade mali prebytky. Ďalšou nevýhodu bolo, že nemali obe rodiny, tak Zváčová ako aj Šturdíková, pri domoch studne na pitnú vodu. Pre tú chodili do vzdialenosti asi 100-150 metrov za šaštínskym potokom. Pod kopcom bola malá studnička, z ktorej si nosili vo vedrách vodu. Pre dobytok brali vodu z potoka. Hospodárska usadlosť bola v peknom a zdravom prostredí. Pri domoch boli hlavne listnaté stromy. Neďaleko ich obydlia mali dve veľké stodoly. Boli zhotovené zo silných, otesaných borovicových kmeňov. Strecha bola pokrytá slamou takzv. „zdoškami“. U jednej zo stodôl bol „gepeľ“. Používal sa tak, že voly boli zapriahnuté do tohto zariadenia a chodili dokola a pohyb sa hriadeľom prenášal do stodoly k sečkovici, alebo k mláťačke. Gepeľ sa používal od druhej polovice 19. storočia do konca päťdesiatych rokov 20. storočia.

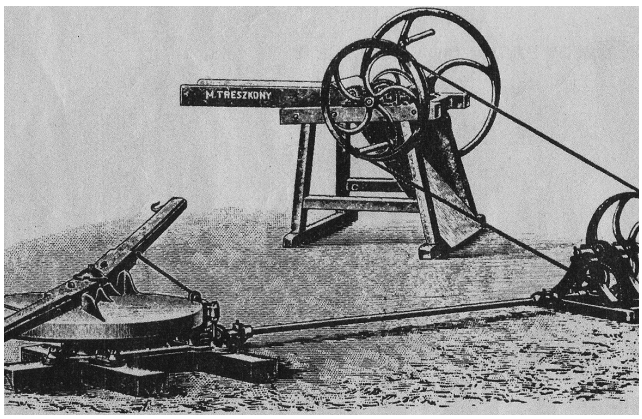

Súrodenci chodili niektoré políčka obrábať až do vzdialenosti 2,5 km južným smerom až k osamelému domku u „Zelenkov“. Okrem obilovín dopestovali na poliach aj zeleninu. Ferdinand robil všetku prácu na poliach väčšinou sám, od orby na voloch, až po zvážanie úrody. Obilie sa pred 60 rokmi kosilo výlučne len ručne - kosami.
Nad samotou bol tisícročiami naviatý kopec piesku, nad ktorým rástli samorasty borovíc.

Ferdinanda Šturdíka som ako školák veľmi rád pozoroval. Na voly nepoužíval bič, ale sa im milo prihováral. Voly oslovoval po mene. Jeden sa volal Honza, na toho používal zvláštne slovo ako Honzo siíííiít a opakovane Honzo siíííiít. Tieto zvláštne slová mi utkveli v pamäti ako by to bolo dnes. Ďalšia zvláštna a ojedinelá historka o Ferdinandovi a jeho voloch sa odohrala na ceste z Borského Svätého Mikuláša do Šaštína. Na pol ceste na voze zaspal. Voly pomaly odmeriavali kroky po kamenistej ceste až k železničnému nechránenému prejazdu. Keď už k nemu prichádzali, po trati prechádzal nákladný vlak. Rušňovodič parnou píšťalou dával výstražný signál. Pre voly to však neplatilo. Išli stále ďalej. Posledný vozeň zachytil práve Honzu. Zrážka dopadla tak,že milý Honza prišiel o svoju rohatú ozdobu. Obidve mu ich železničný vozeň odlomil. Takto milý „Nandor“ prišiel o svojho najmilšieho „Honzíka". Musel ho dať utratiť. Ťažné zariadenie do voza mal len pre dvojicu. Chýbajúceho Honzíka musel nahradiť kravičkou. Bol to netradičný záprah. Od tej doby Nandor posmutnel.

Bývalá hosp. usadlosť a jej veľké okolie je na mapách vedená ako Zváčov mlyn a je to teraz Chránená oblasť Záhorie. Mlyn bol vybudovaný na začiatku dvadsiateho storočia. To už sa tam neťažila surovina na výrobu tehál. Podľa ústneho podania pamätníkov hlinu prevážali povozmi do vzdialenosti asi 500 metrov na Humenskú cestu, kde sa tehla vyrábala. Cestu ešte i dnes tak nazývame. V minulosti túto cestu využívali občania Bilkových Humeniec. Do Šaštína často chodievali povozmi i pešo na nákupy, púte, jarmoky a trhovisko. (Dnešná ulica Na pažiti). Táto cesta bola najkratšia spojnica, ktorá viedla cez polia a lesy. Ústnym podaním sa zachovalo, že vedľa tejto cesty - neďaleko výrobne tehál - bola postavená šibenica. Nie sú poznatky, že by tam bol niekto obesený. Šibenica mala najskôr odstrašujúci význam.

Po tehelni nezostala žiadna pamiatka, okrem vyťaženej jamy u bývalého Zváčovho mlyna. V dome na mieste bývalého mlyna zostala bývať rodina Zváčová. Teraz tam už nebýva, lebo je predaný a prerobený na chalupu. Vedľajší dom Šturdíkov je zvalený. Je na škodu, že nezostala z tých dvoch stodôl ani jedna. Stodoly pred zlikvidovaním boli vo výbornom stave.

Rafael Menšík

Tento zrekonštruovaný dom bol pôvodne „Zváčov mlyn“.

Takto vyzeral pôvodný dom Zváčovho mlyna.

Keď bijú šaštínske zvony a „srdéčka“

„Keď si šťastný...“ Tľap. Tľap. Buch. Buch. Lusk. Lusk. Holáá hej. Neoficiálna táborová hymna sa nesie hlavnou loďou šaštínskej baziliky. Spolu s tlieskaním, dupaním, lúskaním a pokrikmi.

Neoficiálna preto, lebo vždy rozhýbala celý prímestský tábor, ktorý sa usídlil na dva týždne pod vežami našej národnej baziliky. Niektorí si od nej chcú urobiť ročnú pauzu. Nie neoprávnene, možno znela až príliš často. Tú oficiálnu hymnu zbásnila Valika, zhudobnili ju na kapucínsky štýl Miro s Timom. Každý deň na konci programu spájala štyri kmene priateľsky rozdelené podľa farieb. Na modrých, žltých, červených a zelených. V každom kmeni zvlášť na mladších a starších. „Priatelia sme všetci. Či už malé dieťa a či starec múdry, Boh nás všetkých ľúbi, Boh nás všetkých ľúbi...“ Spoločné hlasy potvrdzovali a opakovali pravdivosť slov. Sledujem to z diaľky. Každý je na svojom mieste. Vedúci tábora Miro Lisinovič plní tiež funkciu fotografa, druhý Miro, s priezviskom Morávek, zasa zdravotníka. Nik mu inak ako sestrička v tábore nepovie.

Táborový deň začína polhodinu po ôsmej. Svätú omšu si deti chystajú samy, namiesto kázne si vždy pripravia scénku. Starší zelení sa v nej popasovali s témou predsudkov. „Niekedy by bolo dobré učiť sa od malých detí, často majú strach, ale nepoznajú predsudky,“ vysvetľuje scénku animátor Peťo Lisinovič, ktorý ju s deťmi nacvičoval. Odohráva sa na mestskom námestí, ktorého život sa zmenil po príchode mladého černocha. Ľudia si z neho uťahujú. Keď rozsype papiere, ktoré niesol, a rozletia sa mu dookola, nikto si ho ani nevšimne. Zdvihne sa iba malé dievčatko so zmrzlinou, ktoré nehľadí na farbu pleti.

Skutky obety v rodinách

Niekoľko metrov pod vysielačom Kamzík sa deti s animátormi pripravujú na svätú omšu. Vlakom sa doviezli do Železnej Studienky, horskými chodníkmi vyšliapali na miesto určenia po vlastných. Kamzík je jedným z troch výletov, ktoré deti absolvovali. Navštívili tiež kúpalisko v Zlatníckej doline, nazreli do zákulisia najväčších slovenských televízií. Dominik sa na lúke pod Kamzíkom náhle ku mne nahne. „Ja by som si dal čipsy.“ Povzbudzujem ho, aby vydržal. „O chvíľu sa začne svätá omša, potom si ich vytiahneš a naješ sa.“ Vyzerá, akoby súhlasil. Po chvíľke uvažovania sa znova priblíži: „... ale keď ja ich tu nemám!“ Keď je v tábore klasický deň, pred obedom prebieha kolotoč, v ktorom deti so zápalom bojujú, vyhrávajú i prehrávajú s spoluhráčmi iných farieb. Poobede je na rade megahra. Dvakrát sa počas nej pomáhalo priamo v šaštínskych rodinách. Aby všetci spoločne viac prežili hlavnú myšlienku tábora: „Čokoľvek ste urobili jednému z mojich najmenších, mne ste urobili“ (Mt 25, 40). Celý čas sa deťom animátori snažili priblížiť skutky obety. Snahu a trpezlivosť detí zo žltej skupinky mladších ocenila aj mama Marta Tumová. „Veľmi sa usilovali splniť prichystané úlohy: vyniesť prázdne fľaše, povyberať umelé kvety z veľkých kytíc, roztĺkať orechy, povysávať dve izby...“

Dobrý vlk a zlý vlk

„A máme tu pesničku pre Janku Bobekovú, ktorá oslávila v nedeľu krásnych šestnásť,“ hlási dídžej Ježko v rovnomennom rádiu a posiela pesničku. Jeho vstupy i piesne spríjemňovali horúce dni a šírili sa oratkom. Deti sa zatiaľ zapojili a navštevovali krúžky podľa svojej chuti. Koráliky, sadru, maľovanie na tričká, pantomímu, angličtinu, cukrársky alebo tanečný krúžok. Každý deň prinášal všetkým nové informácie a vzájomné odkazy táborový denník Štupeľ. Najväčšmi všetkých priťahovala rubrika z@vináč. Ktokoľvek mohol vhodiť svoj odkaz do škatule v čajovni alebo ho poslať esemeskou. Mnohí aj anonymne: „Chcem pochváliť Veroniku za skutok lásky na výlete. Keď videla, že je jednému z dievčat zle od hladu, neváhala a dala jej všetko, čo mala na jedenie.“ O dobrých skutkoch hovorí pred svätou omšou aj kaplán Marián Maťaťa. „Poďte mi pomôcť,“ obrátil sa na svojich poslucháčov. Znázorní rozhovor dvoch indiánov, mladšieho hrá dieťa, staršieho rodič „Viete, ktorý vlk v príbehu zvíťazí? Ten, ktorého kŕmime. Ak pristúpime k sviatosti zmierenia a konáme dobré skutky, zasýtime dobrého vlka a zlému odoberáme stravu.“ Deti napäto počúvajú. Niektoré cítia potrebu zmierenia, a tak vystávajú rad pred spovednicou. Tábor prináša spočítateľné i nespočítateľné ovocie. Ako to vyzerá v číslach? „Zjedli sme 654 obedov, ktoré si rozdelilo 109 účastníkov. Za dva týždne vrátane sobotného špeciálu bolo vytlačených 1 320 kusov táborového denníka Štupeľ. Na troch výletoch sme najazdili 378 km. S deťmi sme strávili vyše 80 hodín. Všetky udalosti boli zaznamenané na 2 252 fotografiách. No to najpodstatnejšie, čo si mohli deti a animátori odniesť z dvoch týždňov, žiadna štatistika nevyjadrí. Množstvo nových kamarátstiev, neuveriteľných zážitkov, napätia, kto vyhral práve skončenú súťaž, ale i bolesť a plač nad rozbitým kolenom, či sklamanie z neúspechu v hre,“ hodnotí vedúci tábora Miro.

Uverejnené v Katolíckych novinách číslo 33/2007,
text Martin Ližičiar, fotografie Miroslav Lisinovič.

Október- mesiac úcty k starším

Úcta a vďaka

Chodili do školy rovnako ako my, prežívali dobrodružstvá, mali svojich dôverných kamarátov, svoje sny a túžby, rovnako ich trápili prvé lásky. Prežité roky im votkali do vlasov strieborné nitky, zapísali sa do očí i do tváre. Aj chôdza oťažela, aj chrbát sa troška ohol k zemi a ruky už nemajú takú silu ako voľakedy. Ale ich srdcia sú rovnako horúce, ba i prajnejšie, najmä voči nám, ich vnukom.

V októbri sa zbiera úroda zo záhrad i z polí. Úrodou starých ľudí sme my a naši rodičia. Aj jeseň je krásna. Je pokojná a vyrovnaná. Takí sú aj starí ľudia.

Naša ľudová múdrosť hovorí, že ten, kto si váži rodičov a uctí si starších ľudí, bude mať šťastný a dlhý život. A to je to tajomstvo plného a bohatého života.

V našom meste môžeme nájsť najviac starých ľudí na jednom mieste v Domove dôchodcov na Nádražnej ulici. Toto zariadenie vzniklo v roku 1992. Využili sa preň priestory bývalých jaslí a v tesnej blízkosti Kollárovej vily.

Od 1. júla 2002 je zriaďovateľom zariadenia mesto Šaštín-Stráže. Spadá medzi zariadenia, ktorým sa hovorí, že sú rodinného typu. V praxi to znamená, že okrem ubytovania a stravovania tu zabezpečujú klientom aj zaopatrenie, do ktorého patrí upratovanie, pranie i žehlenie osobného šatstva a bielizne, ale najmä poskytovanie pomoci pri zabezpečovaní nevyhnutných životných úkonov.

Vo vedení tohto zariadenia stoja od jeho začiatku ženy. Úmyselne hovorím v množnom čísle, pretože dve z nich mi ochotne poskytli množstvo informácií pre napísanie tohto príspevku, ktoré dopĺňali svojimi vlastnými názormi, skúsenosťami a zážitkami. Boli to riaditeľka zariadenia a ekonómka a zástupkyňa v jednej osobe. O celý chod zariadenia sa stará 15-členný personál. Okrem už spomínanej riaditeľky a ekonómky je to hospodárka, vrchná sestra, 5 zdravotných sestier, 3 kuchárky, práčka, upratovačka a vodič-kuričúdržbár v jednej osobe. Bez ohľadu na poradie v akom sú uvedení, je dôležitá prítomnosť každého z nich, ale musia sa vedieť i navzájom zastúpiť.

Zariadenie funguje nepretržite, celoročne a dovolenky si musia zamestnanci vyberať postupne, aby sa pre neprítomnosť niektorého z nich nenarušil plynulý chod zariadenia. Všetci majú spoločný cieľ - zabezpečiť maximálnu pohodu a bezpečie každému klientovi presne podľa jeho individuálnych požiadaviek.

Zdravotné sestry majú v zariadení rozdelené služby tak, aby bola vždy aspoň jedna v zariadení a klienti tak mali zabezpečenú odbornú, zdravotnú starostlivosť. Ošetrujúceho lekára si vyberajú podľa vlastného uváženia. Výhodou klientov z blízkeho okolia je to, že môžu zostať u svojho pôvodného ošetrujúceho lekára.

Kapacita zariadenia je 24 klientov. Sú ubytovaní v jedno-, dvoj- a trojlôžkových izbách. Nájdu sa medzi nimi aj manželské páry a pomer mužov a žien sa mení. Približný priemerný vek je asi 80 rokov, mentálne postihnutí klienti sú však o niečo mladší. Bývajú tu klienti mobilní i imobilní.

Keďže zariadenie má celoslovenskú pôsobnosť, môžu tu bývať klienti zo všetkých kútov Slovenska. Okrem známych domácich tvárí, ku ktorým určite patria Vierka s Helkou, tu nájdete aj klientov z Bratislavy, Malaciek či od Trnavy.

Podmienkou pre zaradenie do poradovníka čakateľov zariadenia je poberanie dôchodku, zdravotný stav a nevyhnutná potreba takejto starostlivosti, ktorú mu nemôžu rodinní príslušníci poskytnúť.

Po príchode do zariadenia sa neplatí žiaden vstupný poplatok. Klient si však musí v zariadení hradiť z vlastných peňazí stravu (racionálnu 5x denne v hodnote 70 Sk na deň alebo diabetickú 6x denne v hodnote 87,50 Sk na deň), bývanie podľa obytnej plochy miestnosti a typu izby a počtu lôžok, a zaopatrenie (individuálne podľa potrieb od 35 do 65 Sk). Klientom musí zostať 20% životného minima, čo je v súčasnosti 1026 Sk. Ak to pri poberaní nižšieho dôchodku nie je možné, musí v takýchto výnimočných prípadoch prispievať rodina.

Voľný čas si môžu klienti vypĺňať rôzne. Záleží od záujmu každého z nich. Najčastejšie sa venujú spoločenským stolovým hrám, sledovaniu TV (seriály, telenovely), zaujímajú sa aj o čítanie, hudbu, tanec, tanečné zábavy. S okolitými zariadeniami podobného charakteru spolu organizujú výlety - napr. do Nitry, Rajeckých Teplíc a pod. Malý záujem o tieto akcie podmieňuje aj finančná situácia klientov.

Starenky a starčekov vždy poteší prítomnosť najmladšej generácie v ich zariadení. Príjemne sa pobavia a potešia pri kultúrnych programoch detí z MŠ, ZŠ, ZUŠ, či študentov miestneho gymnázia. Rovnako ich rozveselí aj návšteva členov Klubu dôchodcov zo Šaštína-Stráží, ktorí im spríjemnia chvíle hudbou a spevom.

Ručné práce typu vyšívanie, háčkovanie či pletenie tu „neletia“. V hanbe zostali aj skladačky puzzle. Lúpanie orechov však medzi ručnými prácami nemá konkurencie! Do tejto práce sa púšťajú s veľkou chuťou a sú nešťastní, keď sa minie „materiál“.

Individuálne sa venujú aj záľubám a činnostiam, ktoré ich sprevádzali v dovtedajšom živote. Niektorí sa s nesmiernou láskou starajú o kvety, iní nájdu záľubu v pomocných prácach pri stolovaní, alebo v takej obyčajnej činnosti, akou je vynášanie odpadkov.

Pre katolíckych veriacich sa v jedálni slúžia sväté omše v nedeľu (príp. v sobotu) a v príkázané sviatky. V prvý piatok v mesiaci majú zase možnosť dostať na obed bezmäsité jedlo.

O tom, že sú všetci klienti jednou veľkou rodinou, svedčia aj spoločné oslavy menín, narodenín i Vianoc. Zopár ich odíde aj na sviatky do rodín, ale nabudúce sa už tešia, ako oslávia Vianoce v zariadení. *(pokr. na str. 10)*

Október- mesiac úcty k starším

(dokončenie zo str. 9)

Niektorí starčekovia využijú Veľkú noc na vyšibanie všetkých žien v zariadení. Maľovanie vajíčok si tu však obľubu nenašlo.

Často bývajú klienti pozvaní do iných podobných zariadení z okolia na rôzne súťaže, či už v speve, aranžovaní kvetín, alebo na branno-športové hry. Problémom býva preprava vozíčkarov na tieto akcie. Stalo sa už i to, že prihlásení starčekovia sa pripravovanej, ale z rôznych dôvodov odkladanej, akcie nedožijú. A to je tá smutnejšia stránka tohto zariadenia.

Pri zostavovaní jedálneho lístka má dôležité slovo i 5-7 členná stravovacia komisia, pozostávajúca z klientov. Jej zloženie sa mení. Komisia tlmočí požiadavky ostatných spolubývajúcich na stravu. Ťažko prijímajú fakt, že jedlo sa môže v „jedálničku“ zopakovať až po troch týždňoch, čo je zložité najmä pri obľúbených sezónnych jedlách. Do „jedálnička“ sa musia pravidelne pridávať i úplne nové jedlá. Ak sa osvedčia, môžu sa po troch týždňoch opäť zopakovať.

Najväčším problémom tohto zariadenia je nedostatok financií. Pri prehliadke priestorov vidno všade vzorný poriadok a čistotu, moderné vybavenie kúpeľní, kuchyne i práčovne. Ďalšie peniaze by sa však zišli na rozšírenie kuchyne. Potrebné by bolo tiež vybudovanie kaplnky, v ktorej by našiel každý súkromie a útočisko, keď má problémy a potrebuje byť sám.

Veľkým prínosom by bolo aj zariadenie rehabilitačnej miestnosti a väčšej spoločenskej miestnosti, aby sa nemusela stále len ako provizórne riešenie využívať jedáleň. V budúcnosti by sa mohla zvýšiť i kapacita zariadenia. K tomu by však boli potrebné ďalšie financie pre nové priestory a personál.

Čo dodať na záver? Všetkým starenkám a starčekom želám za celú redakciu Hlásnika pevné zdravie a čo najviac spokojnosti so službami zariadenia. Všetkým zamestnancom prajem okrem toho dobrého zdravia i veľa síl a trpezlivosti, ale najmä čo najmenej starostí s nedostatkom financií. Aby svoju energiu a čas mohli venovať zmysluplnému vyplneniu jesene života všetkých klientov.

Dovolím si ešte poďakovať za čas, ktorý mi venovala pani riaditeľka Dagmar Šmidová i jej zástupkyňa pani Magdaléna Iršová. Ochotne mi odpovedali na všetky moje otázky a previedli ma aj priestormi zariadenia. Ešte raz ďakujem za všetkých čitateľov, ktorí tento článok prečítali so záujmom až do konca

Mgr. Ľudmila Machová

Dom opatrovateľskej starostlivosti Šaštín-Stráže

U primátora nášho mesta, pána Jána Hladkého, na MsÚ je pripravená novučičká architektonická štúdia nového domu opatrovateľskej starostlivosti pre 25 klientov - dôchodcov (mobilných ale aj imobilných). V budúcnosti sa počíta s možnosťou rozšírenia kapacity až na 36 klientov. Personál bude pozostávať z 20 osôb.

Toto zariadenie bude umiestnené do pôvodnej budovy školy (neskôr pohostinstva) v mestskej časti Stráže nášho mesta na štátnej ceste III. Triedy, Ulica M.R.Štefánika. Využitý by bol pôvodný objekt s podkrovím a pristavený nový jednopodlažný komplex pavilónového charakteru, ktoré by boli vzájomne prepojené.

Celý komplex by tvorilo 5 častí - ubytovacia, administratívna, stravovacia, zdravotná a hospodárska (údržba, pranie, žehlenie, sklady). V zariadení sa počíta s 1-2-lôžkovými izbami, jedálňou, skleníkom - zimnou záhradou, denným stacionárom, telocvičňou - fitness, kúpeľňami, halou, výťahom, ošetrovňou, miestnosťami pre personál, atď.

Rekonštrukcia pôvodnej budovy a výstavba nových objektov by mali byť realizované v medzietapách, ktoré môžu byť prevádzané samostatne. Realizácia bude nadväzovať na jednotlivé etapy. O všetkých etapách, ako aj o časovom postupe, rozhodne pán primátor s poslaneckým zborom Mestského zastupiteľstva v Šaštíne-Strážach.

Je možná aj ďalšia perspektívna možnosť vývoja pre nadštandardné bývanie v hniezdach - pre solventných zahraničných dôchodcov - Slovákov, ktorí by tu chceli dožiť.

Aproximtívny (t.j. približný) celkový náklad na vybudovanie zariadenia je 27 285 375.- Sk. Z pripravenej dokumentácie vidno, že pôjde o moderné a veľmi vkusne riešené priestory.

Za poskytnutie materiálov a čas, ktorý mi pán primátor venoval, mu touto cestou ešte raz ďakujem. Zároveň mu želám, čo najhladší priebeh realizácie týchto plánov, aby prví klienti mohli čo najskôr využiť služby tohto zariadenia.

Ľ.M.

Martinka a Evička

V záhrade máme altánok, do ktorého sa chodili hrávať vnučky a ich kamarátky. Medzi nich patrili aj naše malé susedky, päťročná Martinka a Evička. Dievčatká boli obzvlášť zvedavé. Videli ma, ako som niesol kytičku snežienok a hneď mi položili sériu otázok. „Pán Menšík, odkiaľ máte tie snežienky?“ Odpovedám, že z Cerovej Lieskovej. „My nevieme kde to je!“ - „To je obec za Jablonicou“. - „A tá Jablonica je kde?“ - „Tá je za Šajdíkovými Humencami.“ - „Pán Menšík, my ale nevieme, kde sú tie Šajdíkové Humence?“ - „Tie sú za Borským Mikulášom.“ - „A ten Borský Mikuláš kde je? My to nevieme?“ - Ďalej som im povedal, že je za Šaštínom. „A pán Menšík a ten Šaštín kde je ???“ Po tejto otázke zmĺkli. S údivom sa pozreli na seba a prestali sa pýtať a začali sa smiať.

Rafael Menšík

18 rokov od Nežnej

17. novembra t.r. uplynie 18 rokov od „Nežnej“ revolúcie. Pripomeňme si ju aspoň nasledujúcimi siedmimi divmi socializmu:

Všetci majú prácu.
Aj keď všetci majú prácu, nikto nepracuje.
Aj keď nikto nepracuje, plán je splnený na sto percent.
Hoci je plán splnený na sto percent, nič sa nedá zohnať.
Napriek tomu, že sa nič nedá zohnať, všetci všetko majú.
Aj keď všetci všetko majú, každý kradne.
Bez ohľadu na to, že všetci kradnú, nikde nič nechýba.

(Z vlastného archívu vyhľadala Ľ.M.)

Aj 2. ročník výstavy modelov úspešný

Koncom školského roka sa uskutočnil už druhý ročník výstavy papierových, plastikových a železničných modelov. Výstavu umiestnenú v Kultúrnom dome v Šaštíne-Strážach navštívilo mnoho záujemcov - od detí predškolského veku až po dôchodcov, z ktorých si mnohí zaspomínali na svoje časy modelárčenia. Prehliadku vyše 230 modelov si prezreli, okrem spomenutej širokej verejnosti, aj deti a mládež z materskej školy, základných škôl a študenti miestneho Gymnázia Jána Bosca. Vystavené exponáty pochádzali od 15 modelárov. Prevažnú časť z nich tvoria chlapci ale i dievčatá z modelárskeho krúžku, ktorý sa pravidelne stretá v Šaštíne už tretí rok. Záštitu nad fungovaním krúžku prevzala na seba nezisková organizácia venujúca sa deťom a mládeži, DOMKA - Združenie saleziánskej mládeže.

Najväčšiu expozíciu tvorili papierové modely hradov a zámkov, kde také skvosty ako Bítov, Karlštejn, Švihov, Trója, Červenú Lhotu, Lednice, Roztoky u Prahy či kaštieľ v Dolnej Krupej doplnili najnovšie zhotovené modely rozsiahleho komplexu Pražského hradu, zámky Pohansko, Slavkov u Brna a hrad Pernštejn. Z ďalších stavieb môžme spomenúť sedem divov sveta, Prašnú bránu, indiánske pueblo, Dóm sv. Štefana vo Viedni, Baziliku sv. Petra v Ríme, levočskú radnicu, Národné divadlo v Prahe a modely drevených kostolíkov aj s interiérom.

Nechýbala už tradične pestrá prehliadka monopostov formuly 1, ktorých bolo vystavených 60 modelov, všetky zhotovené z papiera. Ale z techniky neboli na výstave iba formuly, ale aj autá, motocykle, stavebné stroje, bojová technika, lode, lietadlá, vrtuľníky, kozmická technika a železničné modely. Také modely ako Titanic či stíhačka z Hviezdnych vojen sa ani nedajú prehliadnuť. Špičkové modely lietadiel z plastu boli ukážkou práce miestneho modelára. Zo železničných modelov boli vystavené aj modely, s ktorými sa ich autor umiestnil na tých najvyšších priečkach majstrovstiev Slovenska. Zaujímavou časťou prehliadky bola kolekcia ohrozených zvierat sveta od členky modelárskeho krúžku, tiež zhotovená z papiera. Veru, papier je materiál, z ktorého sa dá zhotoviť prakticky ľubovoľná predloha v modeloch. Pre najmenších návštevníkov bol inštalovaný jednoduchý panel modelovej železnice, ktorý určite zaujal.

Na malej nástenke sa návštevníci mohli oboznámiť s úspešnou účasťou členov organizujúceho modelárskeho krúžku na súťažiach, kde boli ich modely ocenené niekoľkými zlatými medailami. Výstava bola výborným prostriedkom propagácie záujmovej činnosti, ktorá už v dnešnej dobe počítačových hier je v pozadí záujmu verejnosti a aj táto akcia prispela k jej zviditeľneniu.

Text a foto Bc. Miroslav Lisinovič

Besedy pre žiakov ŠZŠ v Šaštíne-Strážach

4.apríla 2007 prišla do Špeciálnej základnej školy v Šaštíne-Strážach pani MUDr. Ožvoldíková (na fotografii). Najstarším žiakom prišla porozprávať o problematike predčasného pohlavného života mladistvých a s tým spojených rizík (pohlavné choroby, nechcené tehotenstvá maloletých...). Na záver si deti pripravili otázky týkajúce sa danej témy a pani lekárka im na ne trpezlivo odpovedala.

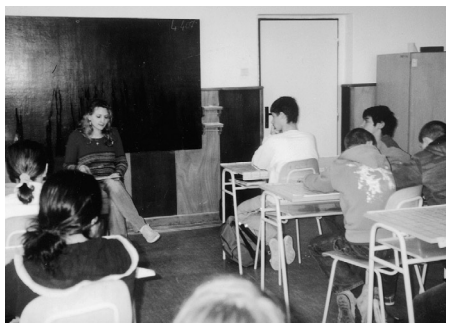

9. mája 2007 školu navštívila Mgr. Magdaléna Bartošíková, ktorá je magistrou v lekárni. Prišla všetkým žiakom porozprávať o nebezpečenstve užívania liekov, rôznych liečiv i bylín. Priniesla so sebou i ukážky rôznych liečiv, vysvetlila ako sa lieky triedia, užívajú i likvidujú a porozprávala o tom, čo by mala obsahovať domáca lekárnička.

16. mája 2007 medzi našich žiakov zavítala po prvý raz pani zubná lekárka MUDr. Šipoldová spolu so zdravotnou sestrou pani Šimkovou. Samozrejme rozprávali žiakom o starostlivosti o chrup. Najprv si žiaci prezreli zväčšený model umelého chrupu, dozvedeli sa o funkcii každého druhu zubov (rezákov, očných zubov, črenových zubov a stoličiek) a aj o správnom spôsobe ich čistenia. Deti si taktiež vlastnými kefkami pod dozorom pani lekárky a zdravotnej sestry zúbky vyčistili. V čistení pokračovali každé ráno spolu s paniami učiteľkami, aby si dobre osvojili správny spôsob čistenia zubov.

23. mája 2007 bola pre žiakov pripravená beseda s pani PhDr. Nemravovou (na fotografii). Porozprávala deťom i učiteľom o škodlivosti fajčenia, najmä pre mladý organizmus, ktorý sa ešte vyvíja. Pomocou špeciálneho prístroja odmerala žiakom hodnoty znečistenia pľúc vplyvom fajčenia. Deti mali veľa zvedavých otázok, na ktoré im pani doktorka ochotne odpovedala.

Pretože tieto besedy našich žiakov obohatili o nové informácie, dúfame, že sa nám ich podarí zopakovať i v tomto školskom roku.

Srdečne ďakujeme všetkým spomínaným lektorkám za ochotu a čas, ktorý deťom zo ŠZŠ venovali. Tešíme sa spolu so žiakmi na ďalšie zaujímavé informácie, o ktoré sa prídu medzi nás podeliť.

Za ped.kol. ŠZŠ Šaštín-Stráže
Mgr. Ľ. Machová.

Zdravotnícke okienko

Žltačka - „Dar" pre celý život

Mnoho ľudí si nevie predstaviť, kedy a kde by sa mohli žltačkou nakaziť. Umývajú si ruky, žijú usporiadaným partnerským životom, neberú drogy. Myslia si, že sa ich toto ochorenie netýka. Na účinnú ochranu pred žltačkou to však nestačí. Aj naslinenie prstu pri listovaní časopisu, ak sme predtým prišli do kontaktu s predmetom, ktorého sa dotkol infikovaný človek, pitie z pohára, z ktorého predtým pil infikovaný človek alebo kontakt mikroskopickej odreniny na našej ruke s niekoľko týždňov zaschnutou krvou alebo slinami infikovaného, môže byť zdrojom nákazy. Žltačka s nami koketuje každý deň. Ak si nás nájde nepripravených, nezabudneme na ňu celý život.

Žltačkou typu A, ktorá sa označuje aj ako ochorenie špinavých rúk, sa ročne na svete nakazí až 1,5 milióna ľudí. Na jej prenos stačí podanie si rúk nakazenej a zdravej osoby pri nedodržaní hygienických zásad. Nakaziť sa môžeme aj prostredníctvom potravín, ktoré niekto iný „obchytkal", znečistenou vodou, ale i zeleninou a ovocím, ktoré sú polievané alebo umývané v takejto vode. Nakaziť nás môžu aj nedostatočne tepelne spracované alebo mrazené potraviny.

Žltačka typu B patrí medzi 10 najčastejších príčin úmrtí vo svete. Ročne zomrie na následky hepatitídy B okolo dvoch miliónov ľudí a eviduje sa okolo 400 miliónov chronických nosičov vírusu. Vírus žltačky typu B sa prenáša nakazenou krvou a telesnými tekutinami nakazeného človeka (slinami, spermiami a vaginálnym sekrétom). Žltačkou typu B sa môžeme nakaziť nielen pri nechránenom pohlavnom styku a použití nesterilných ihiel, pri tetovaní a piercingu, ale dokonca aj na manikúre a pedikúre alebo pri zubnom ošetrení. Na prenos nákazy stačí mikroskopicky malé množstvo krvi a vírus môže byť infekčný aj niekoľko týždňov v zaschnutej krvi. Krvou sa potom vírus dostane do pečene, kde sa rozmnoží v pečeňových bunkách, ničí ich a spôsobuje tak zápal pečeňového tkaniva.

Vďaka vysokej odolnosti a infekčnosti vírusu sa žltačka typu A šíri veľmi rýchlo. Vírus žltačky typu A odoláva chladu, vyšším teplotám i bežným dezinfekčným prostriedkom. Pri teplote 25 stupňov Celzia vydrží v suchej stolici a vode 30 dni a prežije aj niekoľkodňové zmrazenie. Vírus typu B je 100-krát nákazlivejší ako vírus HIV, Pri teplote 30 - 32 °C prežije 6 mesiacov, pri -15°C je to až 15 rokov.

Zákernosť žltačky spočíva v tom, že jej šíriteľ nemusí vôbec vedieť, že je infikovaný. U žltačky typu A sa prvé príznaky môžu objaviť v priemere po 30 dňoch, avšak 10-14 dní predtým ju už jej nositeľ šíri vo svojom okolí.

U žltačky typu B môže byť toto obdobie roznášania aj niekoľko mesiacov.

(pokračovanie na str. 13)

Sám sebe čínskym lekárom?

Orgánové hodiny

Čínsky lekár dokázal rozlíšiť 12 pulzov, ktoré zodpovedajú 12 orgánom. Vypozoroval, že každý z týchto orgánov sa raz za 24 hodín dostane na dve hodiny do aktívnej činnosti a za 12 hodín po tom na dve hodiny do útlmu.

Informácie o niektorých orgánoch, ktoré sa mi podarilo zistiť:

Žalúdok - obmedzujte mastné jedlá (tvoria sa kyseliny v črevách). Žalúdok reaguje na náš psychický stav - menej sa rozčuľujte, viac sa radujte.

Slezina a pankreas - v aktívnej dobe obmedzte sladkosti.

Srdce - v aktívnej dobe srdca nepite čiernu kávu, nahraďte ju meltou (čistí krv), zbytočne si zvyšujete pulz a krvný tlak.

Tenké črevo - v aktívnej dobe tenkého čreva sa snažte nič neriešiť.

Močový mechúr - vylučovanie podporujte dostatkom vody a stravou: neolúpané ovocie, zelená listová zelenina, celozrnné pečivo. Prevenciou sú aj čučoriedky a brusnicová šťava (bránia baktériám zachytiť sa v močových cestách).

Obličky - v aktívnej dobe majú rady teplo a dostatok tekutín, aby mohli čistiť krv a udržiavať rovnováhu zásad a kyselín v tele (aby v tele nenastalo prekyselenie), menej soľte, priveľa soli obličkám škodí (následok je vysoký tlak). Prenesené problémy obličiek prechádzajú do kolien a uší. Pite 1,5 až 3 litre tekutín denne, deti až 2 litre. Z liečivých vôd telo ľahko prijme vápnik a horčík. Asi po mesiaci sa má vystriedať minerálna voda za stolnú alebo bylinný čaj. Džúsy sa majú riediť 1:1, káva je močopudná, berie vodu z tela.

Spracovala S.S.

orgán	aktívna doba	pasívna doba /útlmu/
žalúdok	07-09 hod. /08-10 hod. pri letnom čase	01-03 hod. /02-04 hod. LČ
slezina a pankreas	09-11 hod. /10-12 hod. LČ	03-05 hod. /04-06 hod. LČ
srdce	11-13 hod. /12-14 hod. LČ	05-07 hod. /06-08 hod. LČ
tenké črevo	13-15 hod. /14-16 hod. LČ	07-09 hod. /08-10 hod. LČ
močový mechúr	15-17 hod. /16-18 hod. LČ	09-11 hod. /10-12 hod. LČ
obličky	17-19 hod. /18-20 hod. LČ	11-13 hod. /12-14 hod. LČ
obehový systém	19-21 hod. /20-22 hod. LČ	13-15 hod. /14-16 hod. LČ
trojitý ohrievač	21-23 hod. /22-24 hod. LČ	15-17 hod. /16-18 hod. LČ
žlčník	23-01 hod. /24-02 hod. LČ	17-19 hod. /18-20 hod. LČ
pečeň	01-03 hod. /02-04 hod. LČ	19-21 hod. /20/22 hod. LČ
pľúca	03-05 hod. /04-06 hod. LČ	21-23 hod. /22-24 hod. LČ
hrubé črevo	05-07 hod. /06-08 hod. LČ	23-01 hod. /24-02 hod. LČ

Osobitné prípady ochrany zdravia

DOPRAVNÉ NEHODY

- Spomaľte, rozsvieťte výstražné svetlá hneď ako zbadáte nehodu.
- Správne zaparkujte.
- Pomôžte posádke auta vystúpiť a zaveďte ju do bezpečia.
- S pomocou svedkov označte zónu v okolí 200 m od miesta nehody - použite predmety, ktoré máte poruke: baterky, výstražné svetlá a signály, kusy bieleho textilu, výstražný trojuholník.
- Dohliadnite, aby v blízkosti nehody nikto nefajčil.

ÚRAZY ELEKTRICKÝM PRÚDOM V DOMÁCNOSTI

- Nikdy sa nedotýkajte postihnutého skôr, než vypnete elektrinu.
- Vytiahnite elektrickú šnúru zo zásuvky, ak nie je poškodená, v opačnom prípade vypnite poistky alebo hlavný istič.

Žltačka - „Dar" pre celý život

(dokončenie zo str. 12)

Žltačka môže mať spočiatku rovnaké príznaky ako bežná chrípka. Nakazený človek je unavený, pociťuje nevoľnosť, stráca chuť do jedla, má horúčku a môže aj zvracať. Neskôr sa môže objaviť tmavý moč, svetlá stolica, žlté sfarbenie kože a očných bielkov. Kým pacient navštívi lekára môže nakaziť množstvo ďalších ľudí. Obidva typy ochorenia vyžadujú izoláciu na infekčnom oddelení. Ani potom sa pacient ešte dlho nemôže vrátiť do zabehnutých koľají a čaká ho niekoľkomesačná tvrdá diéta a obmedzovanie telesnej námahy. U žltačky typu B sa približne jeden z 10 infikovaných úplne nevylieči a tak sa stane takzvaným chronickým nosičom vírusu, pričom u 60-80% sa vyvinie cirhóza alebo rakovina pečene.

Špecifická liečba žltačky neexistuje, cieľom je zvládnutie symptómov ochorenia, pokoj na lôžku, niekoľkomesačná diéta, užívanie prípravkov na regeneráciu pečene. Najúčinnejšou ochranou proti žltačke typu A a B je očkovanie. Deti narodené po roku 1998 sú proti žltačke očkované. V roku 2005 sa odštartovalo povinné očkovanie proti žltačke typu B aj u všetkých 11-ročných. Tínedžeri, ktorých nezastihne povinné očkovanie, však proti žltačke chránení nie sú. Pre nich ako aj pre dospelých, ktorí doteraz neboli proti žltačke zaočkovaní je vhodné kombinované očkovanie proti žltačke typu A a B. Jedna injekcia chráni pred obidvoma typmi ochorenia. Pri očkovaní je potrebné dodržať očkovaciu schému 0-1-6 mesiacov, vďaka ktorej predídete žltačke po celý zvyšok života. Vďaka očkovaniu si už bez starosti môžete vychutnať šálku rannej kávy v kancelárii, chlebíček v miestnom bufete, alebo listovanie časopisu v MHD. Cena jednej dávky očkovania je cca 1800 Sk pre dospelých. Možno sa Vám na prvý pohľad zdá, že si to nemôžete dovoliť. **- Môžete si však dovoliť žltačku ????**

Pobyt v nemocnici, nákup dezinfekčných prostriedkov, diétnej stravy, nehovoriac o ušlom príjme a niekoľkotýždňovej absencii v práci a odchody na povinné kontroly k lekárovi.

- To všetko si vyžiada žltačka !!!

Oplatí sa radšej byť pred ňou celoživotne chránený!

MUDr. Silvia Ožvoldíková

PRVÁ POMOC - KRVÁCANIE

Krvácanie patrí asi k jedným z najčastejších poranení v domácnosti.

Čo treba urobiť, ak postihnutý silno krváca z ľahko prístupnej rany, v ktorej nie je vidieť nijaké cudzie teleso?

1. Okamžite stlačte prstami alebo dlaňou miesto, ktoré krváca. Krvácanie sa zastaví. Skôr než zasiahnete (ak sám máte na ruke poranenie), chráňte sa rukavicou, plastovou fóliou alebo látkou.

2. Postihnutého položte, aby sa zmenšili následky krvácania a zdvihnite mu končatinu, ktorá krváca.

3. Ak sa musíte vzdialiť, nahraďte tlak ruky obväzom - na ranu priložte kus čistej a poskladanej látky (napr. vreckovku) a prichyťte ho širokým pásom látky alebo obväzom, ktorým končatinu pevne oviniete.

4. Privolajte záchrannú službu - 112 alebo 150, 158, 155.

5. Presvedčte sa, či krvácanie prestalo a postihnutému vysvetlite, čo sa deje, aby sa upokojil. Postihnutého chráňte pred chladom, horúčavou alebo nečasom.

Pokračovanie nabudúce **S.Suchá**

Niečo na rozveselenie

Lekár sa pýta pacienta: - Ako sa vám darí?
- Mizerne, pán doktor. Horšie ako naposledy.
- Podľa čoho tak súdite?
- Už mi nechutí ani to, čo ste mi zakázali.

* *

K burzovému maklérovi, ktorý dostal zimnicu a leží v posteli, zavolajú lekára.
- Ako to vyzerá s jeho teplotami? - pýta sa lekár ženy.
- Aký majú kurz?
- Stále stúpajú. Ráno mal tridsaťosem, napoludnie tridsaťdeväť.

Chorý sa preberie z mrákot a zašepká: Pri štyridsiatke predať!

Zabudnutý Záhorák

Medzi slávnymi osobnosťami nášho Záhoria, na ktorých meno sa akosi pozabudlo alebo sa len veľmi málo spomína je aj Marek Juraj Koričánsky. Preto nebude od veci, ak si pri príležitosti trojstého výročia jeho narodenia aspoň v stručnosti pripomenieme význam tejto postavy v našich kultúrnych dejinách.

Z jeho kusých životopisných údajov sa dozvedáme, že sa narodil 15. augusta 1707 v Gbeloch. Študoval v Prievidzi u piaristov a vysvätený za kňaza bol v r. 1733 v maďarskom Segedíne, kde aj vyučoval v nižších triedach gymnázia. Potom ešte učil v Krupine a v Prievidzi. Pre zlý zdravotný stav musel zanechať vyučovanie a ťažko chorý na pľúca odišiel do Svätej Anny v Aradskej župe, kde i ukončil v r. 1752 svoju životnú púť vo veku 45 rokov.

Okrem kňazskej a pedagogickej činnosti sa Marek Juraj Koričánsky venoval básnickej tvorbe a jeho súčasníci o ňom vraveli, že bol dobrým básnikom, lebo ľahko tvoril a skladal latinské dvojveršie (distichá). A tak Koričánskeho podľa Horányiho v elégiách možno porovnať s rímskym básnikom Ovídiom a v epigramoch zase s Martialom. Je na veľkú škodu veci, že prevažná časť jeho básnickej tvorby ostala v rukopise. Jeho rehoľný predstavený Konštantín Alapi o ňom napísal ódu, čím sa mu podarilo od neho získať latinskú báseň Elégia X Apologia P. Marci..., ktorú potom s elégiami svojich priateľov vydal v r. 1747 v Trnave v knihe Apologorum Moralium libri VI...

Spomeňme si teda pri príležitosti okrúhleho životného jubilea na tohto nášho rodáka zo Záhoria - významného, ale doteraz málo známeho kňaza a básnika.

Mgr. František Havlíček

Ako žili chudobní Záhoráci

Ako všade na Slovensku i v našom regióne žilo v minulosti veľa chudobných ľudí. Vlastníci malých roličiek sa živili poľnohospodárskymi prácami, pomáhajúc miestnym roľníkom. Pracovali ako nádenníci a sezónni robotníci, alebo chodili pracovať do susedného Rakúska a na Moravu. Mnoho ich odišlo za prácou do USA, Kanady, Argentíny, Francúzska a pod. Niektorí chovali dobytok a drobné domáce zvieratá. Na cestách a medzi stodolami pásli kravy, vykášali trávu a na zimu ako podstielku nosili lístie (šuní), ihličie a mach. Slama sa skŕmila. Nádenníci pomáhali roľníkom pri žatve a zbere zemiakov. Pracovali čiastočne za peniaze a čiastočne za naturálie. Pri vyberaní zemiakov sa platilo na deň 8 korún a kôš zemiakov. Mladšie manželské páry odchádzali po skončení poľných prác na sezónne roboty k roľníkom do Rakúska a robili žatvu od hranice až po Viedeň. Chlapci a dievčatá domkárov sa najímali za sluhov (pacholkov) a slúžky (dzífky) k sedliakom alebo horárom v Rakúsku. Pacholci tam kŕmili kone, orali, zvážali krmoviny, obilie a v jeseni repu do cukrovaru v Cahnove. V nedeľu odpočívali. Dzífky opatrovali dobytok a robili rozličné poľné práce. Ráno vstávali o tretej hodine, nakŕmili kravy a svine, podojili a o siedmej išli do poľa. Večer mali robotu v maštali a okolo domu, takže spať chodievali až okolo 11. hodiny v noci. Mládenci bývali v izbičkách pri maštali alebo spávali priamo v kúte maštale.

Chlapcom sa skončila služba na Štefana a na Jána sa robila dohoda s iným sedliakom. Hovorilo sa: „Na Ščepána nemám pána a na Jána mám nového pána“. Pán sluhu vyplati, dal mu aj veľký koláč a keď prechádzal dedinou ľudia hovorili: „Hen nese kouáč, ide ze služby“.

Chudobným Záhorákom poskytovali obživu aj okolité lesy. V lesných škôlkach vysádzali stromčeky a ošetrovali ich. Muži robili i prerub, niektorí chodili na zber lesných plodín, na drevo a prútie. Títo zberači si museli kúpiť od hájnika lístok za 10 korún, ináč by mali nepríjemnosti. Okrem toho zbierali aj liečivé rastliny a tieto skupovali židovskí obchodníci. Iní zase rezali vŕbové prúty a nosili ich predávať do Šaštína košikárom. Z brezových prútov sa robili metly, koše a slamienky. Koše boli jednoduché na vyberanie zemiakov a dvojnásobné - husie koše. Robili sa malé koše do kuchyne bez uší (opáuky), potom na chlieb. Okrúhle koše sa volali „suamjénky“ na bochníky a podlhovasté na štricle.

Boli aj takí, čo chodili po žobraní po susedných dedinách. Boli tzv. „kostelní žebráci“, ktorí sa modlievali za zomrelého pred pohrebom a po ňom. V jeseni pri zbere úrody z poľa stáli pred dedinou a dostali kôš zemiakov alebo kukurice. V piatok sa chodievali modliť ku dverám sedliakov, aby dostali nejakú obživu. Hovorilo sa, že sú na „žebráckem chlebje“.

Taký bol život chudobných ľudí na Záhorí, ako to ostalo v spomienkach starých Záhorákov.

Mgr. František Havlíček

Národovec a buditeľ - Jozef NOVÁK

4. augusta tohto roku ubehlo už 9O rokov, čo zomrel - v mladom veku - popredný slovenský národovec a buditeľ Jozef Novák. Narodil sa v rodine malého roľníka v Skalici 19. januára 1879. Po stredoškolských štúdiách a absolvovaní teológie bol v roku 1904 v Ostrihome vysvätený za kňaza. Po krátkom čase sa dostal za kaplána do svojho rodiska, kde spolupracoval s dr. Ľudovítom Okánikom a dr. Pavlom Blahom. V Skalici našiel najlepšiu pôdu pre svoje národnobuditeľské účinkovanie. Okánikovci a Blahovci tu nacvičovali slovenské divadlá, spevy, zbierali ľudové výšivky a mládež i dospelých vodili do blízkeho Hodonína, Luhačovíc i do Prahy, aby ukázali nielen svoj krásny kroj, ale i umenie. Hrali slovenské hry, spievali melodické trávnice a vzbudzovali tak obdiv a uznanie medzi českou inteligenciou. Novák bol odborníkom pre ľudový folklór a ľudové výšivky. Práve v tom čase prešli Kollárove „Katolícke noviny“ z Trnavy do Skalice a kaplán Novák ich neúnavne propagoval. V záujme záchrany „Ľudových novín“, ako vtedy Katolícke noviny nazývali, bol utvorený výbor - rada Ľudových novín, v ktorej Jozef Novák veľmi aktívne pracoval. Pre svoje národnobuditeľské presvedčenie ho preložili zo Skalice do Nádaša (Trstína), kde pokračoval v práci, ktorú musel v Skalici prerušiť. Keď sa však osmelil so svojím ochotníckym súborom hrať i v susednej Morave, preložili ho do Šamorína, ktorého farnosť mala až 7 filiálok na pustých majeroch. Novák začal chorľavieť a roku 1912 bol dočasne penzionovaný. S podlomeným zdravím prišiel v septembri 1912 na malú faru v Čajkove, kde pokračoval vo svojej národnobuditeľskej práci. Ľud si ho veľmi obľúbil pre jeho dobrosrdečnosť a skromnosť. Vtedy si Novák poznačil do kalendára toto: „Obsiahol som faru, čo v snách mi bolo vždy vrcholom túžob, no po skúsenostiach len snom. A sen sa vyplnil. Dostal som ľud ako kus chleba dobrý, ktorý mi svoju šatu dal a neprestáva ma obdarúvať.“ Jozef Novák šíril osvetu medzi farníkmi i tým, že ich získaval za členov Spolku sv. Vojtecha a požičiaval im slovenské knihy a časopisy. Jozef Novák zomrel 4. augusta 1917 ako 38-ročný na TBC, čo sa vtedy volalo suchotiny. Vďační farníci mu odhalili na fare pamätnú tabuľu a obnovili jeho hrob.

Spomeňme si i my na nášho významného Záhoráka - Skaličana.

Mgr. František Havlíček

Detský kútik - OKIENKO

Prečo lístie žltne a opadáva?
Väčšina listnáčov svoje lístie v zime nepotrebuje. Pre strom by bolo v zime príliš ťažké zachovať pri živote všetky listy. Je dôležitejšie, aby prežili korene, kmeň a konáre.
Zeleň v listoch sa nazýva chlorofyl. Pomocou slnečnej energie vyrába chlorofyl pre strom časť jeho výživy. Strom si na zimu odkladá „zásobu“ - kmeň a vetvy nasajú všetku výživu, všetky šťavy. Žlť je v listoch prítomná po celý čas, ibaže ju stále nevidíme.
Keď si strom naberie z lístia dostatok zásob, začína lístie opadávať. Príde deň, keď k zemi letí prvý lístok. Na konári po ňom ostáva malá jazvička. Pod touto jazvičkou sa už teraz skrýva maličký lístok a čaká na jar. Nie je to obdivuhodné?

Prázdniny v škol.roku 2007/2008

Jesenné prázdniny: 31.10. - 2.11. 2007.
Vyučovanie začína v pondelok 5.11.
Vianočné prázdniny: 24.12. 2007 - 7.1. 2008.
Vyučovanie začína v utorok 8.1.
Polročné prázdniny: 1.2. 2008 v piatok.
Vyučovanie začína v pondelok 4. 2.
Jarné prázdniny: Bratislavský, Nitriansky a Trnavský kraj: 25. - 29.2. 2008
Banskobystrický, Žilinský a Trenčiansky kraj: 18. - 22.2. 2008
Košický a Prešovský kraj: 3.3. - 7.3. 2008.
Veľkonočné prázdniny: 20.3. - 25.3. 2008.
Vyučovanie začína v stredu 26.3.
Letné prázdniny: 28.6. - 31.8 2008.
Vyučovanie začína v utorok 2.9.

Koľko vtáčikov sedí na čerešni?

Keď ich pestro vymaľuješ, ľahšie ich porátaš.

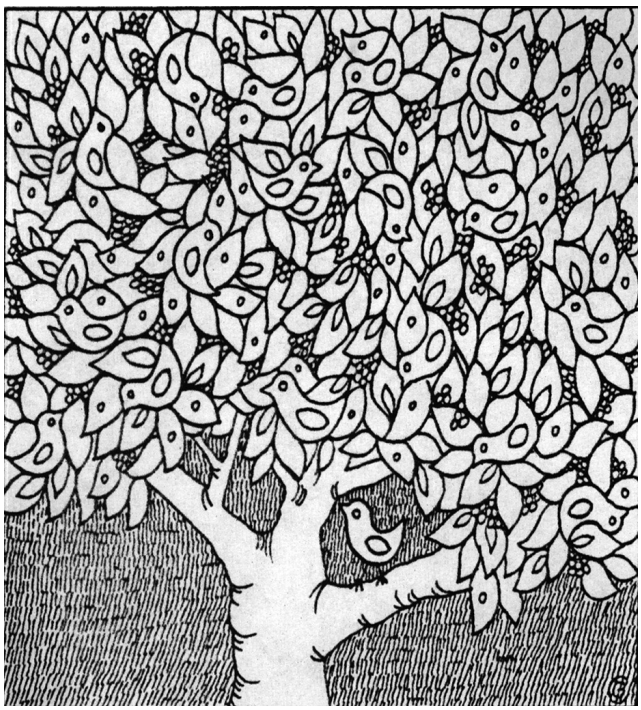

Pomôž mi pripísať listom správne mená

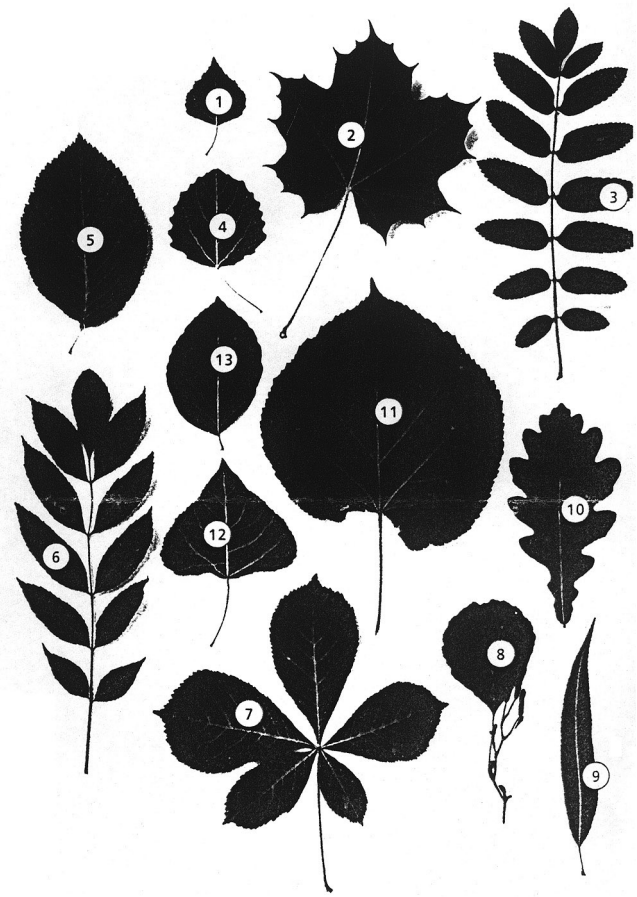

_____ jarabina
_____ dub
_____ breza
_____ brest
_____ konský
gaštan
_____ jaseň
_____ vŕba
_____ osika
_____ javor
_____ buk
_____ jelša
_____ lipa
_____ topoľ

Odpovede na rozprávkový testík z predchádzajúceho čísla Hlásnika:
1a, 2c, 3c, 4a, 5c, 6b, 7a, 8c, 9a, 10b, 11b.
Verím, že ste mali všetky odpovede správne.
V minulom čísle sme vyzvali **všetkých maliarov**, aby počas letných prázdnin nakreslili obrázky z nášho mesta Šaštín-Stráže. Nakoľko sa do súťaže nikto nezapojil, nemáme ani koho odmeniť. Odmenu do súťaže pre víťaza venovala pani Viola Slováková z papiernictva. Túto odmenu sme sa rozhodli venovať **Mirke Gregušovej**, bývalej žiačke 9. ročníka ZŠ Šaštín-Stráže, ktorá mala v Hlásniku č. 2 uverejnenú Úvahu o šťastí. Odmenu si môže vyzdvihnúť u pani Labašovej v mestskej knižnici.

Detské ihrisko

Tento článok je venovaný všetkým rodičom.
Už dlhší čas sa prechádzam po Strážach a Šaštíne a márne niečo hľadám. Hľadám miesto, kúsok zeme, ktoré by sa malo alebo mohlo podobať na detské ihrisko. Neraz mám chuť a aj čas ísť s mojou malou ratolesťou niekam, kde sa môže bezpečne zahrať s ostatnými deťmi a ja mať možnosť spoznať nových ľudí.
Uznajte sami, milí rodičia, že nie každý má toľko peniažkov, aby donekonečna kupoval svojim detúrencom nové a nové hračky typu preliezka, hojdačka, šmýkačka, atď. Verím, že mnohí z vás majú dosť finančných prostriedkov, ale problém je v tom, že takéto hračky akosi nie je kam umiestniť. Totiž nie všetci majú k dispozícii dvor alebo obrovskú záhradu. Podaktorí tak maximálne balkón, ak bývate v paneláku. V oboch častiach nášho mesta nenachádzam miesto, ktoré by slúžilo našim deťom a vyhovovalo aj nám.
Veď, kde si majú naše deti si hľadať nových kamarátov, spoznať množstvo hier a získavať názory a my, rodičia, mať možnosť ísť medzi ľudí s podobnými starosťami a radosťami. Deti sú to najcennejšie, čo máme. Oni sú budúcnosť. A základom každého detstva sú hry, zábava, kamaráti a úsmev na tvári. Len si, milí rodičia, spomeňte koľkokrát ste sa hrali na ihrisku. Teraz je na nás, aby sme pekné spomienky a zážitky na detstvo dožičili i našim deťom. Čo vy nato?

Petronela Vaculková

Vlci pri Bratislave

Medzi Devínom a Bratislavou vytváral Dunaj po stáročia veľa ramien, zátok, plytčín a ostrovov. Dunajské povodne menili neustále hlavný rok rieky, takže dnešné hlavné koryto Dunaja bolo ešte pred dvesto rokmi iba vedľajším ramenom tohto stredoeurópskeho veľtoku. Hlavný riečny prúd išiel oblúkovite od Devína k rakúskej obci Wolfstal a cez dnešné pečenské rameno sa zase vracal k múrom nášho hlavného mesta. Toto rameno sa nazývalo Danubius capitalis, čiže Hlavný Dunaj a v 18. storočí Danubius antiguus - Starý Dunaj. Z ostrovov, ktoré vytvárali riečne ramená bol najrozsiahlejší ostrov Griechenau, ktorého západná časť patrila k Bratislave a východná zase k rakúskej obci Wolfstal. V 18. storočí Dunaj tento ostrov rozrezal na dve nerovnaké časti. Na obidvoch častiach sa nachádzali ovocné a zeleninové záhrady bratislavských mešťanov a kláštorov, ale aj lesy a pasienky, v ktorých sa ukrývala početná vysoká zver. V lete sa tu pásli stáda hovädzieho dobytka bratislavských majiteľov, ale i wolfstálskeho feudála Walterskirchena.
Keď v zime udreli silné mrazy a dunajské ramená pozamŕzali, celé svorky vlkov sa sem stiahli z wolfstálskych lesov, ktoré sa tiahnu rovnobežne s Dunajom. A tak tu vlci narobili značné škody na pasúcich sa stádach dobytka. Preto v r. 1586 píše pán Wilhelm z Walterskirchenu bratislavskej mestskej rade list po nemecky a v slovenskom preklade tohto znenia:
„Šľachetní, ctihodní ako aj dobrotiví milí páni susedia.
Pánom nech je preukázaná moja stále ochotná služba.
Oznamujem pánom, že netvory, totiž vlci, sa zdržujú na mojom i na Vašom ostrove a páchajú veľké škody mojim poddaným. Preto na odvrátenie ďalších mnohých budúcich škôd chcem s Vami a s Vašim súhlasom prečesať ostrov, aby táto pliaga bola vykynožená. Obraciam sa na Vás, na pánov, mojich priateľov a susedov s prosbou a žiadosťou, aby ste mi ráčili dovoliť, aby som pánom oznámil deň lovu a preukázali priateľstvo a aby prišli ste mi pomôcť s Vašimi ľuďmi ako aj s ostatnými susedmi, a za to sa chcem odvďačiť pánom susedom. Prosím od Vás písomnú odpoveď, podľa ktorej by som sa mal zariadiť.
Wolfstal, 16. august 1586. - Wilhelm Walterskirchen.“
Či mesto na tento list aj písomne odpovedalo nie je známe, avšak magistrát tak pravdepodobne urobil, aby zachoval dobré susedské vzťahy.

Mgr. František Havlíček

Nové chodníky

Každého občana nášho mesta určite poteší, keď sa v ňom neustále niečo vylepšuje, opravuje, vynovuje, prerába...
Na jar sa začalo s opravou nevyhovujúcich a značne poškodených chodníkov v našom meste. Je príjemné, keď môžu dámy v opätkových topánkach kráčať bez obáv po novom chodníku. Keď mamičky nemusia ísť s kočíkmi tempom slimáka, aby si nezobudili nadskakovaním na jamách spiace bábätko. Keď vozičkári nemusia vynaložiť až takú veľkú námahu na prejazd po chodníku, ktorý je rovný. Keď bezpečne prejdú aj starí ľudia s paličkami či barličkami.
Sú však medzi nami i takí, ktorí si na takýto novučičký chodník s radosťou odstavia svojho štvorkolesového tátošíka. Odhliadnuc od toho, že sa po chodníku nedá chodiť a teda nespĺňa ten účel, na ktorý je určený, vyššie uvedené záujmy ostatných užívateľov chodníkov ich nezaujímajú. Nebude to asi trvať dlho a takýmto spôsobom budú nové chodníky opäť vyjazdené, pokrivené a samá jama. Užime si teda, my pešiaci, ktorým sú chodníky určené, ich rovný povrch pokiaľ je čas! Možno by mohli v tomto smere viacej urobiť i muži zákona, ktorí prechádzajú okolo takto odstavených áut niekoľkokrát denne.

Ľ.M.

Obloha na jeseň

Pozorujte oblohu na jeseň, obohatí, spestrí, azda i skultúrni dlhé jesenné večery, keď už aj televízia vás prestane baviť a nie je večer kam ísť, iba ak do pohostinstva.
Viac toho uvidíte, ak budete mať presné údaje, čo a kedy pozorovať a budete mať trochu šťastia, najmä keď budete k tomu aj vedieť, kedy a odkiaľ treba čakať, že vyletí meteor, teda kedy je tzv. maximum, ktoré znamená, že vtedy je pravdepodobné, že najskôr zbadáte „letiacu hviezdu“. Je to nesprávne povedané, lebo je to vlastne obyčajne kameň, ktorý sa k nám buď zatúlal odniekiaľ z vesmíru, alebo sa naša Zem pri svojom obehu okolo Slnka stretáva pravidelne s určitým rojom meteorov, čo vedia astronómovia predpovedať. Keď to vieme, podľa mena roja aj poznáme, z ktorého miesta na oblohe ich možno očakávať, potom stačí vziať atlas sveta a nájsť si príslušné súhvezdie na mape severnej hviezdnej oblohy. Keď sa nám ho aj podarí nájsť na oblohe, máme o šancu viac zbadať za hodinu aj viac meteorov podľa udanej frekvencie. Napr. 10. októbra budú mať maximum Drakonidy, teda budú vyletovať zo súhvezdia Draka, ktoré je medzi Malým vozom s Polárkou na severe a krásnym zimným súhvezdím Oriona - s jeho známym opaskom s tromi veľkými hviezdami na jednej priamke. Z neho budú medzi 14. a 20. novembrom vyletovať Orionidy s frekvenciou až 25 meteorov za hodinu. Ešte môžu byť zaujímavé Geminidy od 4. do 16. decembra a najviac ich bude vidieť okolo 10. dec., až 75 meteorov za hodinu. *(pokračovanie na str. 17)*

Obloha na jeseň

(pokračovanie zo str. 16)

Možno počas trpezlivého pozorovania, za hodinu či dve na mieste, kde vás nebude rušiť svetlo pouličnej lampy alebo veľký svit Mesiaca v období jeho splnu, zbadáte aj umelú družicu (dnes ich lieta už veľa) alebo dokonca aj ISS - medzinárodnú vesmírnu stanicu, ku ktorej lietajú raketoplány. Na oblohe sa javí jasná asi ako Venuša a možno ju vidieť 1-2 hodiny po západe Slnka, alebo pred jeho východom. Komunikačné prostriedky obyčajne oznámia vopred dni preletu ISS nad naším územím. V lete minulého roku sme raz večer videli pri pozorovaní v Gazárke ISS a za ňou dokonca aj oveľa menej jasný, približujúci sa raketoplán (asi 45° za ňou). Obe telesá leteli od severozápadu na juhovýchod, čo na druhý deň potvrdila aj tlač. Družicu od dopravného lietadla rozoznáte tak, že lietadlo bliká, kým družica nie. Letia však zdanlivo rovnako rýchlo, preto si ich často mýlia.

Z pripojených tabuliek a grafov vyčítate, kedy je možné pozorovať aj voľným okom zdanlivo najjasnejšie a najbližšie planéty našej slnečnej sústavy, ku ktorým v posledných rokoch často lietajú vesmírne laboratória. Na Mesiaci dokonca už pred takmer 30 rokmi pristáli niekoľkokrát i ľudia. Prvý bol Američan Armstrong v r. 1969, výprava na susedný Mars sa už pripravuje. Voľným okom môžeme pozorovať 4 planéty:Venušu, Mars, Jupiter a Saturn. Posledné dve planéty sú najzaujímavejšie pre astronóma - amatéra. Aj v Šaštíne je veľa záujemcov o vesmír, najmä o zriedkavé zaujímavé úkazy na oblohe. Pri mojich pozorovaniach týchto úkazov ďalekohľadom sa vždy pri mne zastavujú záujemcovia a viacerí radi pozrú na pozorovaný objekt a na odbornej úrovni diskutujú o astronomickej problematike. Niektorí prejavujú i údiv nad tým, čo vidia, zvlášť, keď doteraz ešte ďalekohľadom nepozerali. Najviac nadchlo čiastočné zatmenie Slnka - raz skoro ráno - najmä rybárov. Pozoroval som odtiaľ, odkiaľ východ bolo vidno najlepšie od bufetov v rekreačnej oblasti nad jazerom „Jednička“ smerom k malému kostolu, teda na východ. Slnko vychádzalo nad jazerom už čiastočne zatmené, lebo začiatok zatmenia bol, keď my sme mali ešte noc, niekde na východe v Ázii. Slnko sa nám javilo akoby vychádzalo z jazera, podobné talianskej gondole. Osvetlený bol len tenký spodok Slnka a ráno bolo akési zvláštne, o poznanie tmavšie ako inokedy.

Graf východov a svitaní slnka

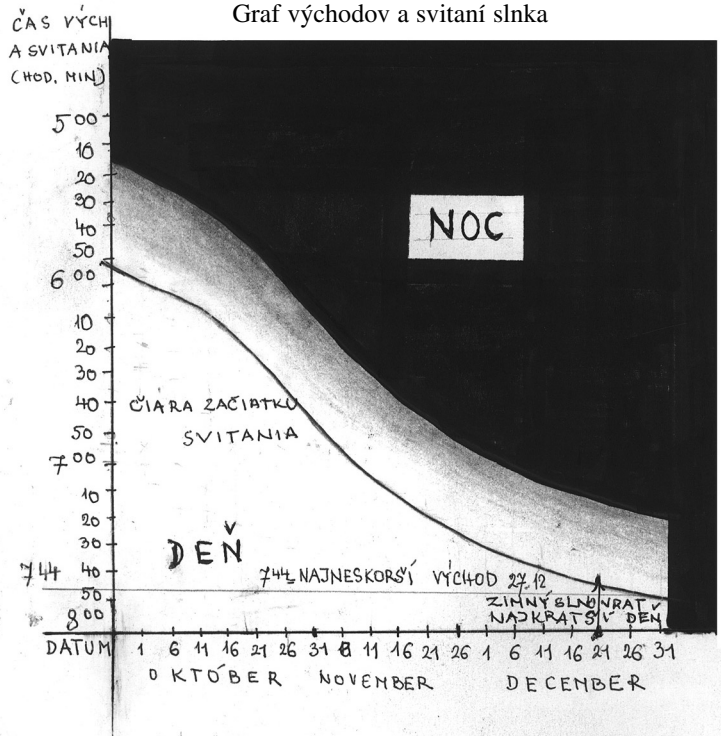

Graf západov a súmrak. slnka

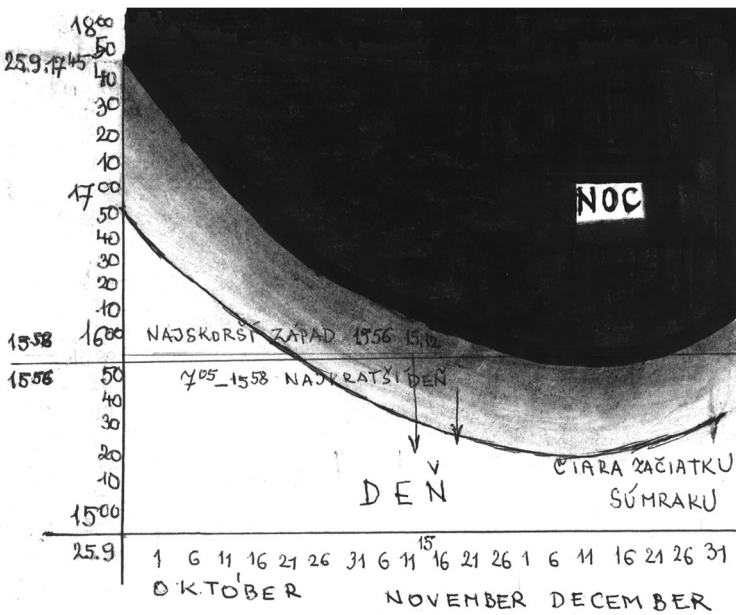

Najviac záujemcov sa prišlo pozrieť na pozorovanie prechodu Venuše cez slnečný disk. Úkaz bol 8. júna 2004 a jeho pozorovanie pre verejnosť sme zorganizovali spolu s Astronomickým krúžkom pri Gymnáziu don Bosca v Šaštíne. Pozorovanie na štadióne viedol pán vychovávateľ Maroš Drahoš a aj zabezpečil dostatočnú pozorovaciu techniku. Akcia trvala takmer 7 hodín a vlastný prechod začal o 7. hod. a 20. minúte a skončil až o 13.23 hod. výstupom Venuše zo slnečného pozadia. Jeden z členov krúžku narátal, že tento zvláštny prírodný úkaz si prišlo pozrieť 620 našich spoluobčanov. Potom sme pre záujemcov usporiadali niekoľko astronomických večerov spojených s premietaním videofilmov s vesmírnou tematikou, prostredníctvom domáceho kina z gymnázia, priamo vonku v prírode. Bola to azda predzvesť budúceho šaštínskeho amfiteátra?!

Čo môžete pozorovať takmer denne? Samozrejme Slnko, pokiaľ nie je zamračené a máte ďalekohľad so slnečným filtrom. Môžete sledovať slnečné škvrny na povrchu Slnka ak na ňom nejaké sú a ich takmer denný pohyb. V tomto čase sledujem jedinú malú škvrnu pomaly sa pohybujúcu od ľavého horného okraja smerom k pravému spodnému. Túto cestu urazí škvrnka za niekoľko týždňov. Slnečné škvrny sú miesta na povrchu, ktoré majú teplotu aj o vyše 1000°C nižšiu, ako má ostatný povrch Slnka (6000°C).

Mesiac možno pozorovať, okrem jedného týždňa okolo jeho „novu“ (vtedy Mesiac vychádza i zapadá spolu so Slnkom, takže ho Slnko prežiari, za vhodného počasia každý deň. Raz večer, počas splnu a I. štvrti, a druhý raz ráno v okolí poslednej štvrte a v čase jeho splnu po celú noc. Každý deň sa oproti Slnku oneskoruje skoro o hodinu až hodinu a štvrť. *(pokr. na str. 18)*

Obloha na jeseň

(pokračovanie zo str. 17)

Napr. keď ho vidíte v jeden deň (podľa tabuľky 19. 10. vrcholí, prechádza presne juhom - južným poludníkom) presne na juhu o 19.18 hod., na druhý deň to už bude o 20.08 hod. Už pomocou menšieho ďalekohľadu možno pozorovať krátery a tzv. moria (hory a roviny). Najlepšie možno vidieť mesačné hory, ktoré sú vyššie ako na Zemi (aj keď priemer Mesiaca je len štvrtinou priemeru Zeme), v dňoch hneď po nove, kedy zapadá krátko po Slnku, teda zvečera na jeho terminátore, tam, kde sa stretá osvetlená časť s neosvetlenou a samozrejme, pekné sú najmä jeho čiastočné alebo i úplné zatmenia, ktoré sú síce častejšie ako zatmenia slnečné, ale do konca roku, žiaľ neuvidíme ani jedno. Tento posledný štvrťrok je skúpy aj na pozorovanie väčších planét večer. Skoro všetky fungujú ako „ranné zore".

Mars v októbri vychádza až o 22. hodine, ale od novembra ho možno pozorovať po celú noc. Venuša je túto jeseň zorničkou, vychádza ráno pred Slnkom. Jupitera, najväčšiu planétu slnečnej sústavy, možno vidieť večer v októbri najprv na juhu a potom na západe. V novembri už zapadá stále kratšie po Slnku, v decembri ho už večer neuvidíme. Saturn, známy svojím krásnym a zvláštnym, širokým prstencom, v tvare medzikružia, ktoré je ale veľmi tenké, takže, keď jeho nakláňajúca sa rovina smeruje k Zemi, prstenec nevidno. Túto planétu k októbri večer ešte neuvidíme, ale už začiatkom novembra vychádza hneď po polnoci a v druhej polovici novembra po 23. hod. Koncom decembra už po 22. hodine. Možno ho teda pozorovať v druhej polovici večera. Teoreticky by sa mal občas vidieť i Merkúr (boh obchodu), ale keďže je oproti ostatným planétam veľmi blízko pri Slnku (iba 400 tisíc km), skoro po Slnku vždy zapadá. Maximálne tak 20 min. a to je už nízko nad západným obzorom, kde je už hustá a často i znečistená atmosféra. Preto astronómovia hovoria, že „šťastný môže byť hvezdár, ktorý na vlastné oči zočí niekedy Merkúra". Najradšej z týchto planét pozorujem Jupitera, lebo okolo neho sa stále niečo deje. Už v menšom ďalekohľade, zväčšujúcom aspoň 25-krát, možno vidieť jeho najbližšie a najväčšie mesiačiky „Io", ktorý má obežnú dobu okolo Jupitera najkratšiu, necelé 2 dni, Európu, Ganiméd a Kallisto, s obežnou dráhou asi dva týždne. Každý deň preto majú iné zoskupenie a často vstupujú do tieňa Jupitera a z ničoho nič, zrazu niektorý načas zmizne. To však vstúpi do tieňa Jupitera, hoci by sa zdalo, že by ešte nemal, pretože z pohľadu zo Zeme ich, teda Jupitera i mesiačiky, vidíme oddelene od seba, pretože príčinou tieňa Jupitera nie je naša Zem, ale Slnko a v ceste lúčom z neho stojí práve Jupiter sám. Preto tieň Jupitera nie je presne za Jupiterom z pohľadu zo Zeme, ale z pohľadu zo Slnka. Teda ho možno zo Zeme pozorovať, je akoby bokom.

Uvedené štyri mesiace Jupitera sa nazývajú Galileiho, po známom stredovekom učencovi, ktorý ako prvý z prírodovedcov zameral ďalekohľad k oblohe a zbadal ich. Tento prístroj však on neobjavil. Stalo sa to v Holandsku. Jupiter má však viac menších mesiacov. My sme sa učili, že má 12, neskôr však boli objavené ďalšie, bolo ich až 17. V súčasnosti je ich možno ešte viac. Saturn má iba jeden pozorovateľný mesiac – Titan. Mars má dva mesiačiky veľmi malé na to, aby sme ich mohli vidieť v našich menších prístrojoch. Volajú sa Fobos a Deimos (strach a hrôza). Veď Mars znamená boh vojny! Venuša a Merkúr nemajú svoje mesiace, ale pri pohľade na ne, ich je vidieť - po zaclonení silno svietiacej Venuše - v tvaroch ako náš Mesiac, raz ako kosáčik, inokedy v plnom svite. Sú totiž jediné vnútorné planéty, teda bližšie k Slnku ako naša Zem. Merkúr je iba 400 tisíc km od Slnka. Susedná Venuša je od Slnka 108 miliónov km. Preto Merkúr len krátko po Slnku zapadá a ráno pred ním vychádza, aj to býva nízko nad obzorom, ešte i často v špinavej a hustej atmosfére.

(pokračovanie na str. 19)

Tabuľka východov, západov, svitania a súmraku slnka

DAT	SVITANIE ZAČ	VÝCHOD	ZÁPAD	SÚMRAK KONIEC
1.10	615	652	1831	1910
6.10	620	659	1820	1900
11.10	625	706	1810	1850
16.10	630	714	1801	1840
21.10	640	721	1751	1825
26.10	650	729	1742	1820
31.10	* 600	* 636	* 1634	1710
6.11	625	653	1625	1700
11.11	630	701	1618	1655
16.11	640	709	1611	1650
21.11	645	716	1608	1635
1.12	650	722	1559	1635
6.12	655	728	1557	1630
11.12	700	734	1556	1630
16.12	705	738	1557	1630
21.12	705	741	1558	1630
26.12	710	743	1601	1635
31.12	715	744	1605	1640

Tabuľka východov a západov mesiaca

DAT	VÝCH	ZÁP	FÁZA	TVAR
3.10	2300	1515	3. št.	C
11.10	720	1754	NOV	O
19.10	1502	2331	1. št.	D
26.10	1726	738	SPLN	O
1.11	2221	1324	Posl.š	C
10.11	736	1601	NOV	O
17.11	1252	2250	1. št	D
24.11	1527	712	SPLN	O
1.12	2347	1226	III. štvrť	C
9.12	739	1512	NOV	O
17.12	1149	∅	1. št	D
24.12	1611	828	SPLN	O
31.12	∅	1114	III. št.	C

Tabuľka východov a západov najväčších planét slnečnej sústavy

DÁTUM	VENUŠA		MARS		JUPITER		SATURN	
	VÝCH	ZÁP	VÝCH	ZÁP	VÝCH	ZÁP	VÝCH	ZÁP
9.10	305	1635	2159	1401	1224	2052	315	1702
19.10	309	1620	2134	1338	1153	2019	241	1625
29.10	219	1506	2004	1211	1022	1847	107	1448
8.11	234	1451	1930	1144	953	1815	031	1410
18.11	252	1436	1849	1106	923	1744	2352	1332
28.11	313	1421	1801	1025	854	1713	2315	1254
8.12	336	1408	1706	939	825	1643	2237	1216
18.12	400	1357	1607	849	756	1205	2105	2158
								1137
28.12	425	1349	1508	755	726	1544	2118	1057

Obloha na jeseň

(dokončenie zo str. 18)

V tomto roku sa už prinavrátilo, alebo sa ešte priblíži k našej Zemi a k Slnku, až 29 komét so známym chvostom, ktorý sa vytvorí, keď sú blízko Slnka, z plynov. Z nich bola v apríli pozorovateľná iba kométa Encke, ktorá mala jasnosť slabšej hviezdy a mala i nevýrazný chvost. Ďalšie pravidelné kométy už tohto roku neuvidíme, ale možno, že sa k nám zatúla nejaká mimoriadna kométa a ak bude dosť veľká, iste to nájdeme v tlači alebo v televízii.

Niektoré údaje užitočné pre pozorovateľov oblohy som z astronomického kalendára spracoval do tabuliek a grafov, ktoré môžu poslúžiť i širšej verejnosti v praktickom živote. Napríklad, kto chce vedieť či ráno o šiestej bude stávať v novembri za svitania, alebo ešte v noci, z tabuľky alebo z grafu o Slnku sa to presne dozvie.

V niektorom z budúcich vydaní Hlásnika by som chcel, ak bude o to záujem, uverejniť pocity pri úplnom zatmení Slnka, trvajúcom len 2 minúty pri Balatone v Maďarsku, lebo tento zázrak prírody bude až o 300 rokov. Uvádzam tiež tabuľku, z ktorej vyčítate, v ktorý deň ste sa narodili. Viete vôbec, či to bolo v piatok alebo v nedeľu? To vie totiž málokto. Možno vám poviem i niečo z meteorológie (o počasí). Veď mnohé naše rozhovory začínajú práve o počasí. Ak budete chcieť niečo iné, oznámte to do redakcie Hlásnika (tf. 6592 464) alebo priamo mne. Prípadný písomný podnet vhoďte do mojej schránky na Nádražnej ulici 1182, pri štadióne.

RNDr. Jozef Karas

Dobrý deň - ako sa máte ?

Čas, neúprosný to fenomén, sa len tak s nikým nemazná, iba si plynie po svojom. I ja sa zamýšľam nad tým, kde sú tie moje študentské roky, ktoré plynuli ako voda v rieke.

Kde je ten čas, kedy nepozdraviť pána učiteľa, nepustiť ho prvého do dverí, či neuvoľniť mu miesto, aj keď iba na lavičke, by som ja sama považovala za svoju hrubú chybu, ktorú by som si ani sama sebe neodpustila. Kde je ten čas, keď sme cez veľkú prestávku chodili s priateľkou a desiatou ruka v ruke po chodbách školy, ale nie iba my, ale všetci žiaci. Aj my sme však neboli svätí - zásah utierkou plnou kriedy, či voda na stoličke, prípadne kus papiera na chrbáte nič netušiaceho žiaka s nápisom „Ja som somár", bola, aj keď nie možno každodennou, vylomeninou v škole. A čo naše deti? A čo naše vnúčatá? Ako sa ony správajú dnes a denne v škole? Všímame si to vôbec? Uvedomujeme si, ako im týmto naším nevšímavým postojom vlastne ubližujeme?

Ráno v škole - hlúčik žiačikov prvákov a druhákov rušne a hlasito diskutuje o akejsi počítačovej hre. Prišla „prvácka" pani učiteľka a deti nič - žiadny pozdrav. Vôbec ich nič neodtrhlo a nevyrušilo z ich rozhovoru. Ako ďalšia do dverí vchádza pani riaditeľka a situácia sa zopakuje - zase nič. To už nevydržím a hlasno a tiež s patričným dôrazom pozdravím: „Dobré ráno pani riaditeľka, dobré ráno pani učiteľka!" Deti len na chvíľu zmĺknu, ale vzápätí pokračujú, ako by sa nič nestalo.

A potom nastane chvíľa, keď nenápadne začnem deti zasväcovať do časov nedávno minulých, keď pán učiteľ bol „pánom učiteľom", ku ktorému sme chovali úctu, obdiv i lásku. A to si určite od nás určite zaslúžia. Preto vás prosím, milí rodičia, babky i dedkovia, učme naše deti, naše vnúčatá úcte, všímavosti a láske k našim učiteľom. - Verte, zaslúžia si to !!

Mária Vizváriová

Čo je u nás nového?!

Začali sme chodiť s vnučkou na karate... Poviete si, no a čo? Prečo nám to všetkým treba vedieť?! Moja vnučka nie je anjel, moja vnučka je úžasná, ako všetkých jej ďalších 21 spolužiakov. Chyba je asi v tom, že niektorí z nás sme viac aktívni, iní menej. A začína sa to prejavovať potrebou niekoho ponižovať, šikanovať, kopať a biť sa. Nie každý sa vie brániť. Tak tomu bolo i u nás. Keď prišla domov zo školy, prvý deň dve modriny, druhý deň pribudli ďalšie a na tretí deň ich bolo šestnásť. Riešenie bolo radikálne.

Prihlásili sme ju na karate! Zo začiatku len preto, aby sa naučila brániť a nebáť sa. Ale stalo sa, že ju to, ako sa ľudovo povie, „chytilo". Veď prečo by aj nie. Práca pána Jozefa Vávroviča s deťmi je úžasná. Nie, nemyslite si, že je to dáky pán, ktorý deťom iečo odpustí - tak to nie. Rečníš práve v čase, keď máš počúvať? Tak - daj si 10 drepov. Nedávaš pozor, prípadne sa bavíš – daj si desať klikov. Lenže deti ho poslúchnu na slovo. A viete prečo? Pretože je spravodlivý a má rovnaký meter pre všetkých. Obdivujem jeho zanietenie, jeho šikovnosť a hlavne jeho snahu tie naše deti niečo naučiť.

A čo má za to? Predsa nič viac - iba dobrý pocit. Ďakujeme mu zo srdca za jeho snahu, za čas, ktorý nezištne venuje našim deťom. A prajeme mu veľa optimizmu do ďalšieho života, tešíme sa a sme radi, že sa ešte nájdu takí výnimoční ľudia medzi nami. Ďakujeme Vám pán Jozef Vávrovič v mene našich detí!

Mária Vizváriová

Starenkine recepty

„Boží milosti", alebo fánky

Suroviny: 8 žĺtok, 1 veľká lyžica mletého cukru, 2 VL smotany, 2 VL rumu, hladkej múky špeciál toľko, koľko to znesie, trocha soli, olej na vyprážanie, práškový a vanilkový cukor.

Postup: v miske všetko spolu zamiešame, postupne pridávame hladkú múku špeciál. Potom cesto dobre vypracujeme na doske, až sa na ňom tvoria bublinky. Na pomúčenej doske cesto rozvaľkáme asi na 2-3 mm a pomocou radielka pokrájame na obdĺžniky alebo kosoštvorce, ktoré v strede dvakrát narežeme a v rozohriatom oleji vyprážame. Usmažené necháme odkvapkať na papierovom obrúsku a posypeme cukrom.

Prajeme dobrú chuť a za recept ďakujeme tete Marienke Šefferovej.

Odoláte čítaniu o čokoláde?

Dnes nebudem písať o závislostiach od tabaku alebo alkoholu. Existujú aj príjemnejšie a zďaleka nie také škodlivé závislosti. Jednou z nich je aj závislosť od čokolády. Že sa týka aj vás? Tak teda, vážení „čokoholici“, čítajte ďalej!

V roku 1996 tím amerických vedcov publikoval v časopise Nature svoj objav, že tmavá čokoláda obsahuje molekuly, ktoré možno vyvolávajú podobný efekt ako marihuana, čo znásobuje príjemné pocity „čokoholikov“. Ak sa teda cítite po zjedení čokolády ako v siedmom nebi, ste závislí a veru dosť! Už samotný pojem čokoláda nám navodzuje príjemné pocity, napĺňa nás pocitom blaženosti, najmä vďaka zvýšenej hladine hormónov šťastia v mozgu.

Čokoládu si vyberajte kvalitnú a na etikete si všímajte obsah kakaovej zložky. Táto obsahuje antioxidanty, ktoré znižujú riziko srdcovocievnych ochorení a posilňujú imunitný systém. Obsahuje aj flavonoidy, ktoré zlepšujú krvný obeh a ochraňujú pred tvorbou krvných zrazenín. Ďalej čokoláda obsahuje okolo 300 psychoaktívnych látok, ktoré priaznivo ovplyvňujú činnosť mozgu. Ak však budete maškrtiť pričasto, čaká vás nemilé prekvapenie po postavení sa na váhu. Zabudnúť na čokoládu by mali ľudia trpiaci migrénou, pretože sa považuje za jednu z potravín, ktoré migrénu spúšťajú, alebo rapídne zhoršujú jej priebeh.

Čokoláda sa vyrába zo semien kakaovníka. Tieto stromy rastú iba v horúcich a vlhkých oblastiach Južnej Ameriky, juhovýchodnej Ázie a v západnej časti Afriky.

Dia čokoláda je vhodná pre diabetikov, lebo je v nej namiesto cukru umelé sladidlo. To však neznamená, že je v nej menej tuku. Ak chcete schudnúť, nepomôže vám preto ani dia čokoláda.

Horká čokoláda dokáže zastaviť úporný kašeľ. V kakaových bôboch je totiž látka teobromín, ktorá je podľa britských vedcov o tretinu účinnejšia, než dostupné látky proti kašľu. Najlepším liekom je v súčasnej dobe kodeín, ktorý však spôsobuje ospalosť a bolesti hlavy. Teobromín ale žiadne vedľajšie účinky nemá.

Čokoláda nás dokáže povzbudiť vďaka jej schopnosti zvýšiť hladinu sérotonínu a endorfínov (t.j. hormónov šťastia) v mozgu. Stogramová horká čokoláda obsahuje viac kofeínu ako šálka instantnej kávy. Preto sa ani neodporúča dávať deťom čokoládu pred spaním.

Príslušníkom panamského kmeňa Kuma môžeme ticho závidieť. Nepoznajú stareckú demenciu, srdcovocievne choroby a ani infarkt. Rakovina a cukrovka ich potrápia veľmi zriedkavo. Tajomstvo ich spokojného života sa volá kakao. Týždenne stiahnu až 40 šálok! Cennou zložkou kakaa je zdraviu prospešný flavonoid epikatechín. Nachádza sa v čaji, víne, čokoláde a v niektorých druhoch ovocia. Pôsobí antioxidačne a pomáha uvoľňovať cievy.

Čokoláda môže byť zdraviu prospešná. Podľa amerických vedcov z Kaliformskej univerzity, každý kto zje denne 45 gramov tejto sladkej pochutiny, robí dobre svojmu srdcu a cievam. Ale pozor, platí to len pre tmavé druhy! Konzumácia nadmerného množstva čokolády však nie je dobrá, pretože obsahuje aj veľa kalórií a nasýtených mastných kyselín, ktoré naopak cievam škodia.

Kúpeľné zariadenia Bad Eisenkappel v rakúskej spolkovej krajine Korutánsko ponúka svojim návštevníkom nevšednú, nanajvýš štýlovú procedúru - oddych v čokoládovom kúpeli. Čokoláda totiž nielenže robí ľudí šťastnejšími, ale aj krajšími. Bublinkové hnedé kúpele obsahujú kakaové maslo, ktoré má regeneračné a hydratačné účinky a pôsobí preventívne proti vráskam. Hoci klientom odporúčajú počľapotať sa v čokoládovej zmesi, konzumovanie kúpeľovej dobroty je prísne zakázané pre jej vysokú kalorickú hodnotu.

Neverili by ste, ale história čokolády siaha až do roku 600 pred naším letopočtom. Mayovia boli v čase dobývania Ameriky známi ako milovníci čokolády, ktorú konzumovali nielen ako nápoj, ale pridávali ju tiež do mnohých jedál. Čokoládovú penu považovali Mayovia a Aztékovia za najlepšiu časť pokrmov bohov. Kakao radi miešali v najrozličnejších pomeroch s ďalšími ingredienciami - vodou, kukuričnou múkou, korením a medom. Na začiatku 16. storočia dobyvateľ Fernando Cortéz poslal prvú dodávku čokolády španielskemu kráľovi Karolovi V., ktorý bol ňou doslova unesený. Anna Rakúska, manželka Ľudovíta XIII., naučila na čokoládu celý francúzsky kráľovský dvor.

Nechceli by ste skúsiť čokoládový nápoj, ktorý sa výborne hodí ako malé pohostenie pre nečakanú návštevu? Na jeho prípravu budeme potrebovať jednu mliečnu čokoládu, 6 dl silnej kávy, 2x50 gr cukru, O,5 l koňaku a 2x1 dl sladkej smotany. Čokoládu pokrájame ostrým nožom na tenučké plátky. Pripravíme kávu. Jeden diel cukru necháme skaramelizovať. Zmiešame čokoládu, kávu a skaramelizovaný cukor a necháme prejsť varom. Pridáme koňak, jeden diel smotany, osladíme a ešte chviľu povaríme. Nápoj nalejeme do pohárov a nakoniec ešte ozdobíme šľahačkou a plátkom čokolády. Tak teda na záver dobrú chuť, milí „čokoholici“!

(Podľa rôznych zdrojov pre vás pripravila Ľ.M.)

Pudingový koláč

Cesto: 1 kg polohrubej múky, 1 kocka kvasníc, 3 polievkové lyžice oleja, 100 g kryšt. Cukru, polovica litra mlieka, 1 kávová lyžička soli, sneh z 3 bielkov. Zo surovín vypracujeme obvyklým spôsobom cesto a necháme ho vykysnúť.

Plnka: 3 Zlaté klasy, 4 polievkové lyžice kakaa, 1 margarín, 7 dcl mlieka, 250 g kryšt. cukru. - Z mlieka, cukru, kakaa a Zlatých klasov uvaríme hustý puding a do ešte horúceho rozmiešame celý margarín. Necháme vychladnúť.

Postup: Vykysnuté cesto rozdelíme na 8 častí. Každý kúsok rozvaľkáme na doske, natrieme pudingom a stočíme ako roládu. Dve takto stočené rolky vždy spolu spletieme - omotáme ich navzájom okolo seba. Takto si pripravíme na veľký vymastený plech postupne 4 vrkoče. Potrieme ich troma žĺtkami zmiešanými s polievkovou lyžicou vody. Pečieme pri strednej teplote ako kysnuté cesto.

---

1 Máte obľúbenú značku čokolády?

Áno, jednu. **1**
Mám ich viac. **4**
Chutia mi všetky. **6**

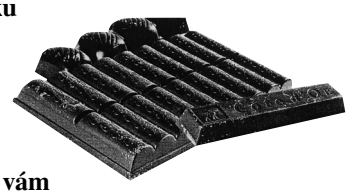

2 Ktorý druh čokolády vám najviac chutí?

Tmavý, napríklad aj horká čokoláda na varenie. **1**
Milujem všetky druhy čokolády. **6**
Mliečna čokoláda. **2**
Čokoláda s orieškami. **4**
Nezvyčajný, so špeciálnymi príchuťami. **0**

3 Čo je pre Vás pri kúpe čokolády rozhodujúce?

Nízka cena. **6**
Najdôležitejšia je kvalita. **1**
Musí mi predovšetkým chutiť. **4**

4 Viete sa s čokoládou podeliť alebo ju radšej zjete sami?
Rozdelím ju ale len na dve časti. Zjem ju s partnerom. **1**
Vychutnám si ju osamote. **6**
S priateľmi či s kkolegami, podľa toho, kto je akurát po ruke. **4**

5 V ktorých situáciách najčastejšie siahnete po čokoláde?
Keď som hladná. **6**
Vždy, keď ma prepadne chuť na niečo sladké. **4**
Keď sa cítim v maximálnej pohode. **2**
Keď chcem samu seba za niečo odmeniť. **1**
Keď sa nudím. **6**
Keď som v strese. **4**
Keď mám na ňu skutočne chuť. **1**

6 Predstavte si, že na pracovnom stole je položená otvorená čokoláda. Ako to bude vyzerať po dvadsiatich minútach?
Chýba len zopár kúskov. S pôžitkom som si ich nechala roztopiť na jazyku. **1**
Chýbajú tri rady. Hneď sa cítim lepšie. **4**
Celá čokoláda je preč. Ani neviem, ako sa to zbehlo. **6**

7 Prídete večer domov a prepadne vás obrovská chuť na čokoládu. Bežíte do izby, ale v skrinke nie je ani kúsok. Čo urobíte?
Chuť na sladké zaženiem ovocím alebo zeleninou. **0**
Prehľadám celý byt, či nenájdem nejaké zvyšky čokoládových kolekcií z vianočného stromčeka. **6**
Pozornosť obrátim na pohár z nutelou. **4**
Sadnem si do auta a rútim sa do najbližšieho obchodu či na čerpaciu stanicu, kde doženiem čokoládový deficit. **6**

VYHODNOTENIE

33 a viac bodov
Ste nefalšovaný čokoholik! Pri každej príležitosti sa vrhnete na čokoládu, či ste v strese, alebo v absolútnej pohode. Bez čokolády nemôžete žiť. Naučte sa bojovať so svojou závislosťou. Nesiahajte po čokoláde automaticky! Dbajte na vyváženú stravu s množstvom ovocia a zeleniny. Pri výbere čokolády sa zamerajte na kvalitu a nie kvantitu. Nechajte si každý kúsok roztopiť na jazyku, len tak sa ju naučíte jesť pomaly. Časom zistíte, že niekedy je aj menej viac.

od 11 do 32 bodov
Ste fanúšikom čokolády. Dáavajte si však pozor, lebo veľmi ľahko môžete skĺznuť k závislosti. V každom prípade sšte stále uprednostňujete kvalitu pred kvantitou. Nesiahate po každej čokoláde a viete sa s ňou aj podeliť. Len tak ďalej! Ak si udržíte pár znakov pôžitkára, nebudete sa čokoládou zytočne prejedať.

do 10 bodov
Ste pôžitkár. Čokoláda je pre vás sladkosťou, ktorú si doprajete len vo výnimočných momentoch. Potom si ju vychutnáte bez zbytočných výčitiek svedomia. Keď si už čokoládu kúpite, stavíte na kvalitu a výnimočnosť. Neviete pochopiť ľudí ktorí barbarsky zjedia akúkoľvek čokoládu a navyše celú za pár minút!

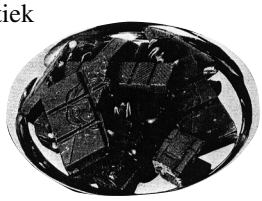

Zahrajte sa Sudoku

				5	6	9		7
7	5					2		3
3	8		7				5	
2	9							8
	7	5		3		1	9	
8							2	5
	6				2		3	9
9		8					1	6
4		1	5	6				

Postup pri riešení
Mriežku je potrebné vyplniť tak, aby každý stĺpec, riadok aj štvorec s rozmermi 3x3 políčka obsahoval čísla od 1 do 9. Čísla sa nesmú opakovať. Na riešenie nie sú potrebné žiadne matematické vzorce ani výpočty, stačí len logicky uvažovať.

Riešenie z posledného čísla

5	6	9	3	8	4	7	2	1
4	2	7	1	6	9	5	3	8
8	1	3	5	7	2	6	4	9
6	9	2	4	1	8	3	5	7
1	3	8	2	5	7	9	6	4
7	5	4	9	3	6	1	8	2
9	4	1	6	2	5	8	7	3
3	7	5	8	4	1	2	9	6
2	8	6	7	9	3	4	1	5

Kto si uchová schopnosť vidieť krásu, nestarne. *(F.Kafka)*
Dbajme na to, aby nám staroba nenarobila vrásky na duši, keď nám ich robí na čele. *(de Montaigne)*
Každý chce dlho žiť, ale nikto nechce byť starý. *(J.Swift)*
Sadaj mladý u starého a nauč sa kumštu jeho! *(slov. príslovie)*

Škorci

Na tom našom dvorci
spievajú si škorci.
Dobre sa tu máme,
jablká si oberáme.
Každý si len juchá,
máme plné bruchá.
Cha-cha cha-cha chá.

Nie ste zvaní hosti.
Spievali im drozdy
Nemáte už toho dosť?
Nám necháte už len kosť?

Na tom našom dvorci
zaspievali škorci.
Milé naše drozdy,
my sa chceme najesť do sýtosti.
Obava? Nie je pre nás hrozná.
Vrátime sa, budú ešte hrozná.

Rafael Menšík

Ako pomôcť deťom s učením?

Nástup do školy je veľkou zmenou v živote každého dieťaťa. Dospelí by mali toto obdobie čo najviac deťom zľahčiť. Preto nie sú vhodné poznámky typu „Veď počkaj, v škole ťa naučia!“ a podobné iné, ktoré ich len zneisťujú. Narastajú v nich obavy z toho, čo ich to v tej škole vlastne čaká. Nerobme deťom vopred zo školy strašiaka!

Prvák sa musí naučiť pravidelnosti, dochvíľnosti, režimu, ktorý udáva škola. Tam nie je možné prísť v čase medzi siedmou a pol deviatou, ako to bolo ešte donedávna v materskej škole. V škole treba byť ráno vždy aspoň 15 minút pred vyučovaním. Často býva tento fakt problémom celej rodiny.

I keď dnešná škola rešpektuje individualitu detí a vyučovanie v mnohom pripomína hravú činnosť v materskej škole, predsa sa len veľa vecí robí inak. Na vyučovaní treba vydržať bez vyskakovania, bez poznámok a venovať sa tomu, čomu aj ostatné deti.

Ak sa práve u vášho dieťaťa vyskytnú nejaké problémy, nebojte sa povedať deťom, že aj vy ste ich v detstve mali. Deti majú rady príklady z detstva svojich rodičov. Povedzte im preto, že tie vaše problémy ste nakoniec zvládli a pani učiteľka vás potom pochválila. Z takýchto príkladov sa deti poučia skôr, ako keby ste ich neprestajne len napomínali.

Tu máte návod na to, ako sa s deťmi pripravovať doma na vyučovanie. Treba ich naučiť určitým pravidlám, aby podľa nich pracovali neskôr aj samostatne bez vašej pomoci.

Najvhodnejší čas na učenie je okolo štvrtej hodiny popoludní. Dieťa by malo po príchode zo školy aspoň hodinu odpočívať, pretože učenie by nemalo až taký efekt. Dohliadnite na to, aby sa čo možno najviac sústredilo na učenie. Neučte sa s ním príliš dlho. Odborníci odporúčajú robiť krátke prestávky asi po 30-ich minútach. Dieťaťu sa venujte naplno a nevykonávajte popri tom žiadne iné práce. Snažte sa byť pokojní, nepanikárte a nezvyšujte hlas, pokiaľ sa mu niečo nepodarí. Na záver nezabudnite svoje dieťa za dobre vypracované úlohy pochváliť.

Na záver vás preto ešte raz všetkých prosím, aby ste deti nestrašili školou a neupozorňovali na úskalia a náročnosť školy. Nie sú dobrou prípravou na nástup do tohto dôležitého obdobia.

Mgr. Ľ. Machová

Vydarená - i keď rýchlo sa končiaca akcia v MŠ na ulici M. Nešpora

Prečo práve tento nadpis? Pokračujte ďalej v čítaní a doz-viete sa.

Dňa 22. 6. 2007 o 17. hodine sa na dvore MŠ zišli vo veľkom počte rodičia, priatelia detí i škôlky za účelom spríjemniť si koniec školského roka. Akciu sme nazvali **„Jánska noc a Rozlúčka s predškolákmi“.**

Okrem nás prišli i nepozvaní hostia - mraky a vietor. I keď sa mraky nad MŠ sústreďovali a zhromažďovali veľkou rýchlosťou, neodradilo nás to, a my sme si spolu s rodičmi zasúťažili, zabavili sa, posedeli pri táboráku. Naše želania, prosby, aby nepršalo, boli slabé a neúčinné voči nezvanému hosťovi, a tak nám neostávalo nič iné, ako rýchlo začať a otvoriť akciu.

V úvode, počas privítania prítomných, p. riaditeľka zdôvodnila význam, poslanie a úlohy materskej školy. Ako zjednodušený výklad chcem použiť citát Roberta Fulghuma:

„Všetko, čo naozaj potrebujem vedieť, som sa naučil v materskej škole: - So všetkým sa rozdeľ. - Hraj fér. - Nikoho nebi. - Vracaj veci tam, kde si ich našiel. - Upratuj po sebe. - Neber si nič, čo ti nepatrí. - Keď niekomuá ublížiš, povedz prepáč. - Pred jedlom si umy ruky. - Splachuj. - Teplé koláčiky a studené mlieko ti urobia dobre. - Ži vyrovnane - trocha sa uč a trocha premýšľaj a každý deň trocha kresli a maluj, spievaj a tancuj, hraj sa a pracuj. - Každý deň po poludní si zdriemni. - Keď vyrazíš do sveta, dávaj pozor na autá, chyť niekoho za ruku a drž sa s ostatnými pohromade. - Neprestávaj žasnúť.“

Potom rozžiarili dvor naše malé mažoretky a predškoláci svojím krásnym, bohatým programom, v ktorom sa rozlúčili so škôlkou a s mladšími kamarátmi. Za odmenu dostali diplom, kresliace potreby a sladkosť. Nato sa začalo rýchlo súťažiť a zároveň i opekať. Veď, čo by sme robili s takým množstvom špekáčikov? Zo súťaží sa nám podarilo splniť len dve: **Mokrú cestu a Slepú babu.** Zúčastnení rodičia a deti dostali diplom za umiestnenie a sladkú odmenu. Odmenou bola i plechovka piva, ktorú si zo súťaže Slepá baba odnášali oteckovia, ale i deti pre svojich nezúčastnených oteckov s radosťou a slovami: „To dám doma tatkovi“.

Avšak každej akcii predchádza aj príprava a jej samotné zorganizovanie. Preto chcem poďakovať všetkým, čo sa akýmkoľvek spôsobom pričinili o jej uskutočnenie a nie je im na ťarchu, ani ľahostajná práca s deťmi.

Moje veľké slovo „ĎAKUJEM“ patrí hlavne týmto nasledovným:

Pánu primátorovi a pracovníkom mestského úradu, za vykosenie areálu MŠ - rodine pani Bílej, pani Šimkovej za aktívnu prípravu, obstaranie špekáčikov, chleba, občerstvenia, zhotovenia ohniska - pedagogickým pracovníčkam za prípravu programu, súťaží, organizáciu akcie - prítomným oteckom za predvedenie ohňostroja, ktorý bol pre deti veľkým zážitkom - i keď nebola úplná tma - ZŠ Šaštín-Stráže za požičanie lavičiek - všetkým zúčastneným za prinesené drevo do ohniska.

Za sponzorské dary: p. Macháček - špekáčky, p. Mešťánek - „apolitánky“, p.Stanická - pyrotechnika, pekáreň Hercog - chleba, p.Bíla a jej rodičia, p.Šimková, p. Búzková - finančné čiastky.

Tiež moje ďakujem patrí chlapom, ktorí tancovali „Turkov“ a rozhodli sa finančný výťažok z fašiangovej zábavy použiť aj pre deti MŠ, hlavne pre tie, ktoré každý rok v období fašiangov vystupujú so svojím tancom Turkov. Za všetkých deťom odovzdal p.Štefanec basketbalový kôš s loptami a kresliaci materiál.

A čo na záver odkážem tým, ktorí prišli, zúčastnili sa a pre zlé počasie museli areál MŠ opustiť, ale i tým, ktorí chceli prísť a neprišli? Že o rok sa stretneme opäť a našu akciu zopakujeme. Veď, ešte nám ostali nesplnené dve zaujímavé súťaže, noví predškoláci, prídu noví kamaráti, noví rodičia, ktorí tiež možno budú túžiť na chvíľu zastaviť ten rýchly kolobeh času, zahrať sa spolu so svojimi deťmi, zasúťažiť si a hlavne svojím činom prispieť k dobrej veci, ktorá je v prospech detí nášho mesta Šaštín-Stráže.

Riaditeľka MŠ Eva Kassayová

Projekt pre deti Bezpečná komunita

Projekt Bezpečná komunita, vyhlásený Komunálnou poisťovňou, učí deti predchádzať rizikám a uvedomiť si nebezpečné situácie. Premierový ročník projektu bol vyhlásený v apríli 2007 a oslovil vyše 100 000 detí zo 71 okresov celého Slovenska. V prvej fáze projektu deti spolu s rodičmi vyplnili anketu na tému Bezpečné prázdniny. V novom školskom roku absolvujú vzdelávacie aktivity o bezpečnosti. Komunálna poisťovňa pre deti zapojených materských a základných škôl pripravila množstvo cien pre okresné a krajské kolá.
Po vyhodnotení okresných kôl - v Bratislave 27. júna - sa z nových športových potrieb v hodnote 5000 Sk môžu tešiť deti v **Základnej škole Šaštín-Stráže a v Materskej škole Čáry.** Získali ich ako cenu spomedzi základných a materských škôl z okresu Senica, prihlásených do vzdelávacieho projektu Bezpečná komunita.

Blahoželáme a prajeme ďalšie úspechy - redakcia Hlásnika.

Centrum voľného času a nový školský rok

Prázdniny sú nenávratne za nami, začal sa nový školský rok a pre mnohých rodičov najmä tých mladších školákov, je tu opäť problém: čo s dieťaťom po vyučovaní...? Ako len kvalitne vyplniť jeho voľný čas? Najťažšie to majú tí, ktorých potomkovia nemajú vyhranené záujmy, ako napríklad futbalisti, klaviristi a či budúci akademickí maliari...
CVČ v Šaštíne-Strážach myslí aj na takéto deti a radí experimentovať, ponúkať ratolestiam tak dlho rôzne aktivity, až sa chytia. Stojí to za to. Neriskujte, lebo vaše deti si nájdu inšpiráciu v túlaní sa po uliciach.
Pre deti, ktoré majú rady pohyb, ponúkame tanečný krúžok, krúžok aerobic, športové krúžky ako vybíjaná, volejbal, tenis, dievčenský futbal, mini futbal a krúžok mažoretiek. Nielenže vaše dieťa uvoľní na krúžku prebytok energie, ale urobí aj veľa pre svoje zdravie, kondičku, fyzický vzhľad a správnu, vzpriamenú schôdzu.
Pre rybárov ponúkame krúžok mladých rybárov. Získajú tak teoretické a najmä praktické zručnosti a rybársky preukaz im umožní tráviť neobmedzené množstvo času pri vode vo voľnej prírode.
Máte jazykovo nadané dieťa? Plánujete pre neho závratnú karieru europoslanca alebo niečo podobné? Potom ho prihláste na krúžok angličtiny. CVČ plánuje výučbu angličtiny hravou formou pre deti MŠ a žiakov I. a II. ročníka. Nezabudli sme ani na maturantov. Ak máte doma študenta, ktorý má problémy s gramatickými časmi, pomôžeme mu prostredníctvom praktických cvičení zorientovať sa. Mladým mamičkám, najmä tým, ktoré sú na materskej dovolenke, ponúkame zasa pravidelné stretnutia s inými mamičkami a ich deťmi v klube matiek.
Ak vás naša ponuka zaujala, príďte za nami do CVČ na Štúrovej ulici, alebo sa ozvite telefonicky na čísle 6592 871.

Kolektív vychovávateliek
CVČ Šaštín-Stráže

Oslava desiateho výročia bola veselá...

Spevom, tancom a dobrou náladou znelo sviatočné popoludnie 29. augusta t.r., keď sme oslávili nielen sviatok SNP, ale aj 10. výročie založenia organizácie Jednoty dôchodcov v našom meste.
Veľkou účasťou nielen dôchodcov, ale i sympatizantov, prítomní potvrdili, že táto - množstvom členov a počtom organizovaných podujatí - najpočetnejšia nestranícka organizácia je v našom meste potrebná. Na oslavu boli pozvaní i hostia z okresnej organizácie na čele s pani Boženou Hradskou. K prítomným prehovoril bývalý predseda tejto organizácie p. Mizerák a celú oslavu konferoval jej terajší predseda p. Jozef Bakič.
V programe vystúpila pani Ovečková básňou od M. Rúfusa, mažoretky pod vedením riaditeľky CVČ p. Palkovičovej a dobrú náladu vniesla dychová hudba „Májovanka“ z Holíča s ľudovým rozprávačom. Nálada bola výborná, dobrá hudba nenechala sedieť tancachtivých dôchodcov ani počas programu. Keďže sa v týchto dňoch dožíva okrúhleho životného jubilea agilná členka výboru pani Rozália Slováková, Májovanka jej zahrala sólo, dôchodci jej urobili „kolečko“ a vyzvŕtali ju. K tomuto životnému jubileu jej veľa šťastia, zdravia, Božieho požehnania želá dodatočne i naša redakcia..
Ako vravím, oslave sa nedalo nič vytknúť, vadilo azda len to, že kvôli daždivému počasiu sa oslava nekonala v amfiteátri, ako bolo plánované. Ale počasiu rozkázať nemôžeme a nám bolo dobre i v „kulturáku“.

Elena Ovečková

?! Odpovede Polície na otázky Hlásnika

Výtržnosti počas mesiacov júl - august 2007 v meste Šaštín-Stráže a ich objasnenosť:
Polícia v meste Šaštín-Stráže zaznamenala počas letnej turistickej sezóny 5 výtržností. Všetky zaevidované prípady polícia aj objasnila. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku sa počet výtržností v meste z pohľadu policajnej štatistiky nezmenil. Policajti zaevidovali a objasnili rovnako 5 prípadov tejto trestnej činnosti.

Výtržnosti počas letnej turistickej sezóny v rekreačnej oblasti Gazárka a ich objasnenosť:
V rekreačnej oblasti Gazárka došlo oproti predošlému roku k poklesu výtržností. Polícia riešila v tejto oblasti celkovo 3 prípady, z toho v 2 prípadoch úspešne. Polícia doposiaľ nepozná vinníka, ktorý toto leto porozbíjal sklá.

Dopravné nehody, porušovanie dopravných predpisov v meste Šaštín-Stráže počas mesiacov júl - august:
V meste Šaštín-Stráže zaevidovali dopravní policajti celkom 5 dopravných nehôd, čo je o 2 nehody menej ako vlani. Dopravné nehody sa zaobišli bez alkoholu a vážnejších následkov.
Mária Linkešová, zástupkyňa hovorkyne KR PZ v Trnave.

Otázky dala J. Labašová.

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Blahoželáme NOVOMANŽELOM

Jún: Andrej **Jurena** - Dagmar **Kralovičová,**
Júl: Petr **Smetana** - Petronela **Fránerová,**
Dávid **Polák** - Darina **Šišoláková,**
Ľudovt **Jurovatý** - Lucia **Valová**
August: Daniel **Bajza** - Zuzana **Jankovýchová,**
Peter **Polák** - Radoslava **Dujsíková,**
Boris **Suchánek** - Petra **Nováková**

Uvítanie detí do života

Máj: Nikolas **Pap,** Sofia **Bakičová,**
Monika **Danielová,**
Pia Lujsa **Ercolano**
Jún: Patrik **Farkaš**
Júl: Miroslav **Benda**
August: Kristína **Milová**

Blahoželáme JUBILANTOM

70-roční :
Jún: Alica Palkovičová, Ladislav Vrablec
Júl: Zdenka Fialová, Milan Bakan, Anna Gálová, Ing. Ján Hladík, Ing. Ladislav Marafko, Pavel Morávek, Rozália Ružičková
August: Štefan Galba
75-roční:
Jún: Jolana Pobjecká, Zdena Matulová,
Júl: Nigrovičová Júlia, Laštúvka Alfonz
80-roční :
Jún: Anna Bakičová, Ladislav Matula
Júl: Ľudmila Bolebruchová, Helena Slobodová, Jaromír Šporánek, Ján Varga, Karol Zetocha
August: Miloslav Černý
85-roční :
Máj: Anna Vachová
Jún: Mária Poláková
Júl: Anna Balažovičová
August: Pavel Sobiehard, Ľudovít Suchý

Navždy nás opustili

Pelcner Ferdinand	vo veku 76 rokov
Anna Kučerová	vo veku 80 rokov
Jozef Jankovič	vo veku 82 rokov
Miroslav Púdelka	vo veku 55 rokov
Anton Korman	vo veku 46 rokov
Ľudovít Buček	vo veku 58 rokov
Viliam Mach	vo veku 76 rokov
Alžbeta Polláková	vo veku 82 rokov
Emília Kvačkajová	vo veku 79 rokov
Jozefa Karasová	vo veku 69 rokov
Jozef Klemon	vo veku 82 rokov
Dušan Eliáš	vo veku 57 rokov

Spomienka

Byť - to je strácať to,
čo si mal zálohom.
A vrátiť pôžičku,
sám ostať pred Bohom. - M. Rúfus

1. júla 2007 uprostred leta nás opustila pani učiteľka **Mgr. Jozefa Karasová**, rod. Mihálikoká. Narodila sa 21. XII.1938 v Šaštíne, kde vyrastala v skromnej robotníckej rodine Mihálikovcov. Po maturite v r. 1959 nastúpila pracovať v šaštínskej ZDŠ. Svojimi vlastnosťami a záľubami napĺňala pojem „učiteľ“. Učiteľ bol nositeľom kultúry v obci. Taká bola. Veselá, plná optimizmu, rada čítala, vzdelávala sa, hrávala ochotnícke divadlo, zúčastňovala sa spoločenského života. V r. 1959 spojila svoj život s RNDr. Jozefom Karasom, s ktorým vychovala dvoch synov, Jozefa a Vladka. V r. 1968 úspešne ukončila vysokoškolské štúdium a získala titul magistra. V roku 1964 sa rodina presťahovala do Senice, kde na 1. ZŠ učila vyše tridsať rokov. Učenie nebolo pre ňu len povolaním, ale i poslaním. Učila veľmi rada, milovala deti a dobre vychádzala s rodičmi. Za jej materinský prístup a výsledky vo vyučovaní dostala rad ocenení. I tu pôsobila v učiteľskom divadelnom krúžku. Rada písala poéziu pre svoje potešenie, ale príležitostne i recitovala, hlavne pri rodinných príležitostiach. Po dosiahnutí penzijného veku ešte učila 4 roky v Špeciálnej škole v Šaštíne a v Štefanove, kde s láskou učila a vychovávala zdravotne postihnuté a najmä rómske deti. Výchovné problémy často riešila v problémových rodinách.
Po 44 rokoch náročnej a obetavej práce sa jej dostalo uznania iba od jej žiakov a ich rodičov. Veľmi ťažko sa vyrovnávala s tým, že už nemá koho vyučovať, vychovávať, strašne jej chýbali jej milovaní žiaci. Tešila sa so svojimi vnukmi Vladkom a Riškom, s ktorými žila na chate v Šaštíne.
Nuž taká bola pani magistra Jozefa Karasová. Svoju životnú púť ukončila po krátkej, ťažkej chorobe vo veľkých bolestiach v skalickej nemocnici ako 69-ročná. Česť jej statočnému životu, česť jej pamiatke. Posledné zbohom!

E.O.

Spomienka

Vzal si nám, Bože, toho veľa.
No berieš iba, čo si dal.
Pre cestu človečieho tela
a jeho srdca bosý cval
Na tejto zemi od veko
tvoji žijú.
Do nej si ustelú,
jak deti ku sníčku...

Dňa 13. augusta uplynul prvý smutný rok od tragického úmrtia nášho syna, brata a kamaráta **Lukáša Hurbana.** S láskou spomíname.

8. septembra uplynulo desať rokov od úmrtia nášho drahého otca, starečka,

Františka Havlíčka.

Spomíname na teba s úctou a s láskou. Nikdy nezabudneme. Deti s rodinami.

Na návšteve spolku NOTA

V jednom z čísiel predchádzajúceho ročníka Hlásnika sme v skratke spomenuli spoločenstvo mužov NOTA v Šaštíne. O tom, čo a ako to je, som sa trocha podrobnejšie opýtala jedného z jej zakladateľov pána Albína Rišku.

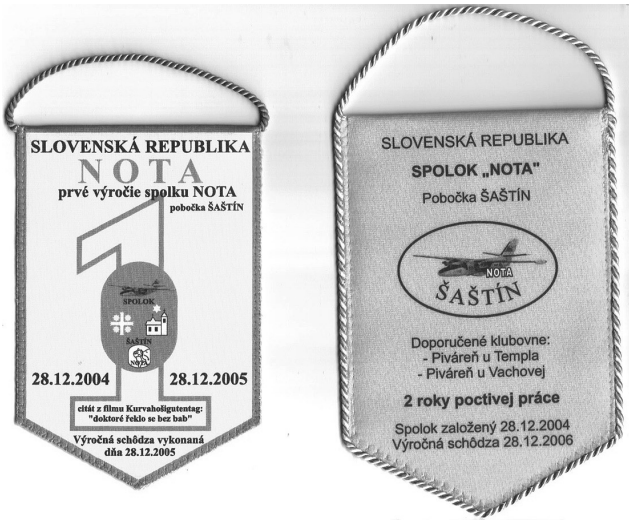

Ako sa zrodil nápad založiť NOTA?
Fakt, som iba jeden zo zakladateľov klubu NOTA. Klub bol založený spontánne jedenástimi ľuďmi. Spolok NOTA je vlastne „fanclub" vzdušných síl Slovenskej republiky, konkrétne jednej časti a to letectva. A keďže všetci prežívame hektické doby, každý máme dosť problémov, tak je to hlavne klub relaxačný.

Kedy a kto boli zakladatelia?
Ako som už spomínal, bolo nás 11 a bolo to jednohlasne dohodnuté niekedy v novembri 2004.

Aké boli a sú podmienky vstupu do NOTA?
Podmienky sú jednoduché: „fandiť" letectvu a tiež aj dbať o svoje zdravie tým, že milujem pivo a keďže sme Slováci a nie zadubení „balíci", tak pivo slovenské. O slovenskom pive sa pochvalne vyjadrili i naši zahraniční členovia, piloti lietadiel F-16, F-15 a samozrejme i naši piloti lietadiel Mig-29 a dopravných lietadiel.

Máte veľmi pekne urobenú vlajku, zmenilo sa niečo v zozname členov?
Vlajka je pekná, ale i ona potrebuje modernizáciu a k výročnej schôdzke bude modernizovaná. Na schôdzkach mávame nielen klubovú vlajku, ale máme i klubové obrusy, pochopiteľne kalendáre a kalendáriky, samozrejme aj klubové tričká a šiltovky. To nehovorím o hymne spolku NOTA. Tou začíname schôdze a zahrá ju vždy klubová hudobná skupina „ŠTRUDLÁCI", niekedy sa nazývajú aj „ECHO".
Členská základňa sa obmieňa len sporadicky. Vyradili sme členov, ktorí hrubo porušili naše najzákladnejšie stanovy. Teraz príjem nových členov riešime cez skúšobnú trojročnú lehotu. Podmienky sme sprísnili.

Na prvej výročnej vlajke máte citát „doktoré řeklo se bez bab". Ako je to vlastne s tými ženami? Niečo mi na tom vašom pokladníkovi nesedí, jeho priezvisko končí na -á?
Áno, náš klub je klubom, kde nie sú ženy. V tom sme prísni a dovolím si povedať aj nekompromisní . Ale máme aj my výnimku v tom, že máme pokladníčku. Je to jediná dáma v našom klube. Jej prijatie do klubu sa rodilo ťažko, možno ťažšie ako nový Zákonník práce. Členskú základňu o prijatie pani pokladníčky požiadali chlapci z klubovej hudby. Konkrétne pán Salajka a pán Menšík. Pánom na schôdzkach niečo chýbalo. Chýbalo im „ukľudňujúce", nežné a tiež úprimné slovo, nežný, zdvorilý, úprimný a hlavne pekný úsmev. Takže, čo im chýbalo tak už majú.

Máte nejaký svoj celoročný program?
Určite máme, ale len jednoduchý, založený na vzájomnej pomoci a úcte. K tomu patrí „fandenie" letectvu a tiež obdiv k pivu. K vínu nie a vlastne my máme spotrebu vína za rok asi 1,9 litra, aj to ho pridávame iba do guľášu.
Tiež sme zaznamenali nové prihlášky do klubu NOTA. Hlásia sa pán Ivan Macenaer a pán Zdeno Stanek. Obaja nám navrhli, že ak ich prijmeme do spolku, tak všetci členovia NOTA budú mať pivo v ich klubovniach za tretinovú cenu. Teda v Pivárni u Templa za 5,- Sk, a v Pivárni u Vachovej za 5,50 Sk. Dobré, nie?!

Celé to vaše spoločenstvo vyvoláva na tvári úsmev, aj keď si uvedomujem, že ste všetci vážení muži, ale predsa, nejaká veselá príhoda by sa nenašla?
Je ich veľa, ale nepatrí sa to zverejňovať. Keďže klub NOTA je klubom priateľov letectva a piva (piva slovenského) položme si otázku: „Ktorý pilot nepije? - No predsa autopilot, chudák!"

Ďakujem ti za rozhovor a prajem vám všetkým hlavne nohy na zemi, hlavu v oblakoch a srdce, samozrejme, doma u tých vašich najdrahších.

Silvia Suchá

Športové dni v Senici

Spojená škola v Senici dňa 31. mája 2007 usporiadala medzinárodné športové hry, na ktorých sa zúčastnili žiaci a žiačky z Hodonína, Šaštína-Stráží a domáci Seničania.
Vedúcim našej výpravy bol pán riaditeľ ŠZŠ Mgr. Rudolf Ovečka. Naše dievčatá súťažili pod vedením pani učiteľky Mgr. Silvie Macovej vo vybíjanej. Odohrali náročné stretnutia, podali slušné výkony, srdnato bojovali za farby našej školy a umiestnili sa na konečnom treťom mieste. Chlapci odohrali za povzbudzovania svojho „kouča" pána učiteľa Petra Vrtalíka turnaj v minifutbale. Odohrali veľmi kvalitné stretnutia, kde všetci chlapci predvádzali svoje majstrovstvo a svojimi výkonmi dvíhali neraz divákov zo sedadiel. Po konečnom „účtovaní" výsledkov naši chlapci obsadili veľmi pekné druhé miesto a zúročili náročnú tréningovú predprípravu. Obidve naše družstvá boli odmenené hodnotnými športovými cenami i diplomami.
Vyvrcholením a zlatým klincom bohatého športového programu bolo volejbalové stretnutie učiteľov a učiteliek Senice a zmiešaného družstva Hodonína a nášho tria Macová, Ovečka, Vrtalík. Výborné výkony na oboch stranách privádzali do varu žiakmi preplnenú telocvičňu, ich hra bola často odmeňovaná búrlivým potleskom. Senica bola o poznanie „volejbalovejšia" a po zásluhe vyhrala 3 : 0.
Všetkým našim žiakom, ktorí sa zúčastnili na športových hrách, patrí veľké poďakovanie za vzornú reprezentáciu našej školy a slušné, disciplinované vystupovanie a správanie sa počas tejto celej vydarenej športovej akcie.

Peter Vrtalík, učiteľ ŠZŠ

Šťastná sedmička alebo jednodňová rozprávka

Kde bolo tam bolo, bolo raz jedno malé mestečko, v ktorom bola jedna bazilika, päť jazier a tri ihriská na plážový volejbal. V júni A.D. 2007 sa začali stretávať dve partie mierne starnúcich „bláznov“, ktoré si hovorili komisia športu a komisia kultúry, aby pripravili už po siedmykrát bujarú zábavu na spomenutých ihriskách, pod názvom 7. ročník turnaja v plážovom volejbale dvojíc. Prípravné práce - v krvi a pote - vcelku dobre napredovali, radosť týmto ľuďom len trošku pokazila správa, že podobní „pojašenci“ pripravujú na toto obdobie veľké kráľovské hry s názvom Rudava. Naši sa však nedali odradiť a hostinu pre plážových volejbalistov pripravili na dva dni - 28. a 29. júla siedmeho roku tretieho tisícročia.

V sobotu ráno 28. júla, keď kukučka zakukala sedemkrát, sa zišli na svojich volejbalových piesočkoch, aby pripravili „hodokvas“ pre vzácnych hostí. Poddaných by bolo dosť, len ráno chýbal zlatý kľúčik od komnaty s názvom spoločenská miestnosť. Našim bojovníkom by to ani tak nevadilo, len jeden komediant - zvaný Jožo od klávesov - sa veľmi ponáhľal do svojho novootvoreného stánku, kde predáva muziku. Situáciu zachránil švárny junák Vlado a zlatý kľúčik priviezol na svojom tátošovi zvanom Piaggo. Stavba zámku na hostinu sa mohla začať. Vďaka skúsenostiam našej bojovej družiny a zlatému zázračnému moku z kráľovstva Heineken, bolo všetko za hodinu pripravené. To už sa schádzali prví hostia na volejbalovú hostinu. Po zaplatení zopár zlatiek, ich kňažné Ivana, Mirka, Silvia a dve Jany zapísali do zázračnej knihy hráčov. O krátky čas kráľ Jaroslav odpískal začiatok kráľovských volejbalových hier v meste Šaštín-Stráže. Hry prebiehali v komornom, ale rýchlom tempe. Na čistotu stretov u dvojíc rytierov dohliadali zbrojnoši Jaro, Jožo, Patrik a pomôcť im prišli i zo susedného kniežactva Ján a Ľudovít. Zbrojnošom výdatne pomáhali pážatá Dana, tri Nikoly, Ľudovít, Jaroslav a Erik. Zlatým, bielym ale i hnedým mokom z kráľovstiev Heineken a KAV všetkých napájal kráľovič Andrej so svojou družinou. Hory piesku ťahali so svojimi vozmi ohnivé tátoše Stanislav, Jaroslav a Ľudovít. Staré bojové piesne k hrám vyludzoval na svojom zázračnom stroji muzikant Lukáš a všetkých zvečnil a vymaľoval Janko, zvaný Svätý. Nemožno nespomenúť i dvorného šaša Ruda, ktorý sa snažil všetkých obveseliť. Bohato rozdával dary od miestnych obchodníkov, čím robil nemalú radosť najmä deťom. Ako som spomínal, hry prebiehali v komornom prostredí, ktoré sa nieslo v znamení slnko, voda, piesok a hosťom i hostiteľom nevadil ani krátky dážď. Po úporných bojoch na bojiskách zvíťazili tí najlepší, spokojní však boli všetci. Už ráno bolo jasné, že v tomto roku sa našich kráľovských volejbalových hier zúčastní menej rytierov, preto sme hry skrátili na jeden deň. O to viac si naši hostia mohli zahrať. Posledná hra skončila takmer o 21. hodine miestneho pieskového presýpacieho času. Domácich bojovníkov trocha mrzelo, že ich neprišli povzbudiť poddaní z nášho mesta, zato zo susedného moravského kráľovstva sa poddaní predbiehali.

Najlepší rytieri dostali zlaté kalichy a naši bojovníci sa mohli pustiť do rúcania volejbalového hradu a jeho zamknutia na tri zámky po dobu jedného roka. Unavení a zaprášení po kráľovských hrách neboli len hostia, ale i naši bojovníci. Preto po uzamknutí komnaty, spoločenská miestnosť, mohli zaslúžene zavítať do hostinca s názvom U Skaličana, dvihnúť čase so zlatým mokom a pripiť si na ďalšie výborne zvládnuté už 7. volejbalové hry.

V tých chvíľach išla okolo jedna ovečka, ktorá mala na krku zvonec, ten zazvonil a rozprávke bol koniec.

Výsledky:

Muži: 1. 525 Sporting Tean, Senica - Roman Špaček, Marek Cibula;
2. Zúfalci, Senec - Pavol Králik, Marek Pavlák;
3. To je jedno, Malacky - Matej Haringa, Miroslav Sloboda;
Mix: 1. Čokoládky, Malacky - Pavlína Šípová, František Ambra;
2. Bábovky, Skalica - Martina Srncová, Michal Horňáček;
3. Dvojica, Malacky - Katka Janková, Rastislav Janko;
Ženy: 1. Crdé, Malacky + Gajary - Ivana Haringová, Pavlína Šípová;
2. Lemi, Senica - Lenka Buzková, Slávka Mihálová;
3. KS, Malacky + Zohor - Katka Janková, Silvia Havlíková;

Názvy dvojíc:

Ženy: Lemi, Nerváčky, Chrdé, KS;
Mix: Mŕtvi chrobáci, Akčevo, Čokoládky, Marťáci, Odpadlíci, Dvojica, Extáze, Bábovky, OO7, Slniečka, Hviezdičky, Postih;
Muži: Benchut, Bengálske slipy, Krpáli, Sleduj tu techniku synu, Big Brothers, Štvrtvrmplíci, Teledrbo, Eam, Začiatok konca, Draci, Pouštní zmije, 525 Sportimg Team, Zúfalci, Nezvonil budík, To je jedno.

Múr nárekov, alebo Perly a perličky

„Dobre, že je tá Rudava, aspoň si možeme zahrát s takýma prirozenýma.“
„Chlapi sú rozjetí. Kerí, tí co hrajú? Né, tí co hrabú.“
„Ked bude hórko, bude treba vzít indulonu. Nó, tá sa u M...ú používá denne.“
„Ujo S... mňa furt rozvazuje (rozumenj plavky). Kerý ujo? Ten orgán.“
„My sme išli rači sem jak na Rudavu, nám sa tu lúbi.“
„Bola to tu dnes fantázia, tak ako vždy.“

Poďakovanie I. - sponzorom:

JUDr. Štefan Lehocký, JUDr. Radoslav Fasura, MUDr. Ján Bajtoš, Ing. Lukáš Lehocký, Bc. Ján Bajtoš, Pavol Podolský - P - Tour, Lekáreň u sv. Floriána, VÚB Šaštín-Stráže, Slotas, Letisko Senica, JAKO Borský Mikuláš, TJ Slovan Šaštín, Red Bull, Heineken, KAV Hurban, Coop Jednota, Prvá stavebná sporiteľňa, Tatrachema, Estetik, Ing.Mach, Xella - Ytong, Potraviny R.Havel, Potraviny Š.Mešťánek, Potraviny I.Kákošová, PCP, Manikúra E. Štefancová, Lekáreň na poliklinike Břeclav, Apollo Skalica, Auto Nosek, F.K.Čajka, Orange, Odevy u Romana, Pekáreň U Hercogov, Elmar M.Komorník, Hudobniny, VIP, Tropic, U Templa, STEIP.
Sponzorom i mnohým ďalším nemenovaným dobrovoľníkom, ktorí nám veľakrát pomáhali úprimne **ĎAKUJEME.**

Poďakovanie II. - tým, ktorí to všetko spískali:

Komisia športu: Ing. Andrej Vajči, Jaroslav Suchánek, Ing. Jozef Fríbort, Miroslava Mikulášková
Komisia kultúry: Jana Labašová, Silvia Suchá, Ivana Matúšová, Mgr. Jana Ovečková, Jozef Polák, Mgr. Rudolf Ovečka.
Prizvaní rozhodcovia: Mgr. Patrik Sofka, Ján Záhončík, B.M., Ľudovít Cák,B.M.
Úprava ihrísk: Ing. Ľudovít Suchý, Stanislav Matúš, Jaroslav Labaš.
Ukazovatele skóre: Nikola Zajíčková, Nikola Danielová, Nikola Nguyenová, Dana Ovečková, Ľudovít Suchý ml., Jaroslav Labaš ml., Erik Bruner.
Hudba: Lukáš Kukla.
Foto: Mgr. Ján Goč SDB.
Preprava: Vladimír Trvalec
Ď a k u j e m e !!!

Fotografie zo 6. a 7. ročníka turnaja v plážovom volejbale v Šaštíne-Strážach na Gazárke nájdete na stránke: **volley-sastin,cholerik.cz**

Mgr. Rudolf Ovečka

Poďakovanie

Aj človek, nie len zvon,
nie veru z vlastnej viny,
srdcom sa udiera,
aby znel pre tých iných. - M. Rúfus

Prácu v redakčnej rade Hlásnika opustila naša redaktorka pani učiteľka **Mgr. Margita Černochová.** V redakčnej rade pracovala takmer od začiatku ako jazyková redaktorka. Mali sme ju v kolektíve radi, vždy odviedla prvotriednu prácu, za ktorú jej touto cestou vyjadrujeme úprimné poďakovanie. V ďalších rokoch života jej želáme veľa zdravia, šťastia a rodinnej pohody.

Redakcia Hlásnika

Mladosť žije z nádeje, staroba zo spomienok *(francúzske príslovie)*

Všetci radi starneme, keď máme osemnásť *(Hubbard)*

Za hriechy z mladosti pykáme v starobe. *(J.A.Komenský)*

Ako starí hudú, tak aj mladí budú. *(slov. príslovie)*

Ak chceš zdravo žiť, urob sa predčasne starým *(portugalské prísl.)*

Bielkoviny sú kofeínom starých ľudí. *(L. Búrger)*

Byť sedemdesiat rokov mladý, to je niekedy omnoho radostnejšie, ako byť štaridsať rokov starý. *(W. Holmes)*

Bohužiaľ - byť starým je jediný spôsob ako dlho žiť. *(F.Lesspes)*

Čo nám urobí staroba, keď sme vo dvojici? *(Stendal)*

Človeka nič nerobí väčšmi starším, ako neustále myslenie na to, že starne. *(Lichtenberg)*

Čo máme v sebe, nikdy sa nám nezíde lepšie ako v starobe. *(A. Schopenhauer)*

Čo sa za mlada naučíš, v starobe akoby si našiel. *(slov. príslovie)*

Človek nie je v starobe múdrejší, len opatrnejší. *(E. Hemingway)*

Odkaz redakcie všetkým čitateľom: PÍŠTE DO VÁŠHO HLÁSNIKA !

Všetky zaujímavosti z dnešných dní, z dávno minulých, len čo sa týkajú nášho mesta.
Uzávierka štvrtého čísla bude 20. novembra 2007 a vyjde v decembri.
Texty článkov píšte strojom alebo počítačom obriadok alebo ručne čitateľným písmom!
Redakcia za obsah článkov nezodpovedá, za obsah osobne zodpovedá autor článku. Anonymné články neuverejňujeme ! Redakcia si však vyhradzuje právo na uverejnenie článku a jeho úpravu po stránke pravopisnej a slohovej.
Časopis si možno zobrať zdarma v predajniach v našom meste. Ak ho nedostanete, môžete si po HLÁSNIK osobne prísť do mestskej knižnice v pracovné dni od 10.00 do 16.00 hodiny.

Redakcia vám ďakuje za porozumenie.

Za redakciu J. Labašová

H L Á S N I K - informačný štvťročník MsÚ Šaštín-Stráže
Ročník VIII. - číslo 3 - September 2007 - Vydáva Mestský úrad Šaštín-Stráže. Zaregistrované na Okresnom úrade Senica pod číslom 1/2000.
Adresa redakcie: Mestská knižnica, Hviezdoslavova 4, 908 41 Šaštín-Stráže, telefónne číslo 034/6592 464, e-mail: kniznica.sastin-straze@mail.t-com.sk
Šéfredaktorka: Jana Labašová. Redakčná rada: Elena Ovečková, Mgr. František Havlíček, Mgr. Ľudmila Machová, Mgr. Jana Kormanová, Rafael Menšík, Silvia Suchá, Jozef Fríbort. **Grafická úprava a tlač:** Tlačiareň Durlák, Senica.

Foto: